

บทที่ 1 คำ

ลักษณะของคำในภาษาไทยได้กล่าวถึงไปเป็นส่วนมากแล้วในเรื่องลักษณะทั่วไปของภาษาไทย จึงจะขอสรุปดังนี้

เมื่อกล่าวถึงคำในภาษาไทย เราอาจจะแยกได้เป็น ๒ ประเภทคือ คำพยางค์เดียวกับคำมากพยางค์

คำพยางค์เดียว ที่เป็นคำพื้นฐานของภาษาเป็นคำที่ใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนกริยา อาการที่จำเป็นแก่นุชชย์ ๙ ประการ ดังได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

คำเหล่านี้ถือได้ว่ามีความหมายสมบูรณ์ ให้ในภาษาได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ต่อนามเมืองสถาปัตยกรรม เป็นต้นไป คำพื้นฐานเหล่านี้ไม่พอให้ในภาษา จึงเกิดการยึดคำ หรือสร้างคำใหม่ขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยที่คำเหล่านี้จะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ๒ ประการที่จะทำให้คำนั้นสื่อความเข้าใจได้แน่นอน คือ

๑. มีเสียงที่กำหนดแน่นอน
๒. มีความหมายที่กำหนดแน่นอน

ขณะนี้มีจากล่าวถึงเรื่องคำ จึงต้องกล่าวถึง เสียง และ ความหมาย พัวมันกันไป โดย เอฟเฟคความหมายที่สัมพันธ์กับเสียง

คำมากพยางค์ อาจมีที่มา ๓ ทาง ดังได้กล่าวมาแล้วดีด

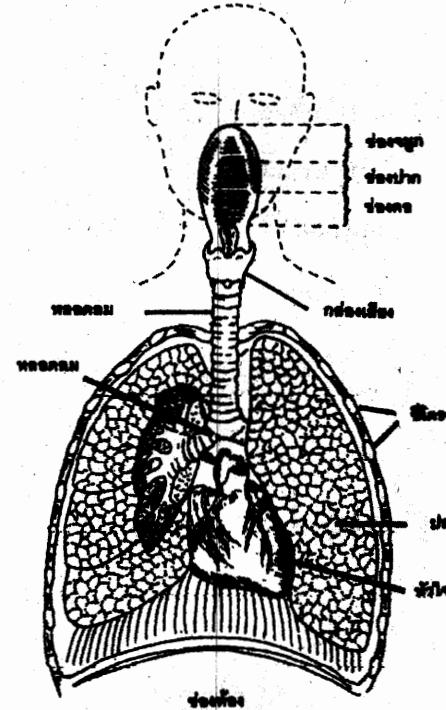
๑. ยืมมา
๒. สร้างใหม่
๓. เกิดใหม่

เรื่องของคำนี้จะได้กล่าวถึงโดยละเอียด ใน บท คือ บทที่ ๑ ระบบเสียงของไทย และบทที่ ๒ ความหมายของคำ

ระบบเสียงของไทย

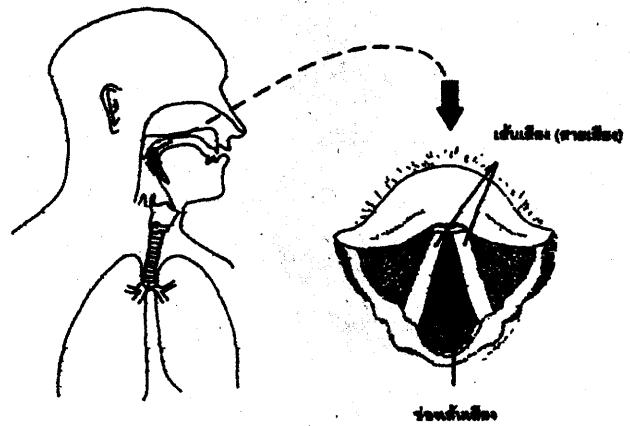
เรื่องระบบเสียงของไทยนี้ เป็นเรื่องที่ควรศึกษาอย่างละเอียดเพื่อให้ได้รู้จักภาษาของเรานะ ให้ตื้น ทำให้เราได้อ่ายถ่องแท้ว่า ทำไมในภาษาไทยจึงมีคำที่ออกเสียงคล้าย ๆ กัน แตกต่างความหมายกันเล็กน้อย เสียงต่างกันที่ได้ ทำไม่เราจึงออกเสียงบางเสียงไม่ได้หรือไม่ชัด

การที่จะศึกษาเรื่องเสียงได้นั้น เราจำเป็นต้องรู้จักอวัยวะ เนพาะที่เป็นเครื่องมือในการออกเสียงต่าง ๆ เสียก่อน ดังในภาพที่ ๑-๕

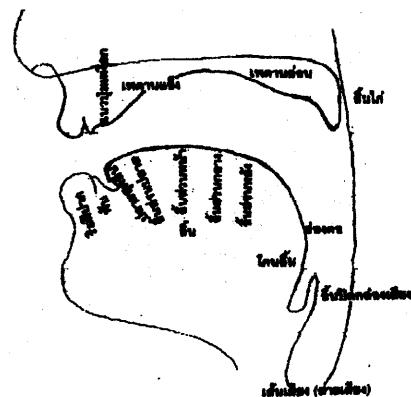
ภาพที่ ๑
ช่องห้อง

(ตัดแปลงจาก Raymond D. Kent, 1998: 54)

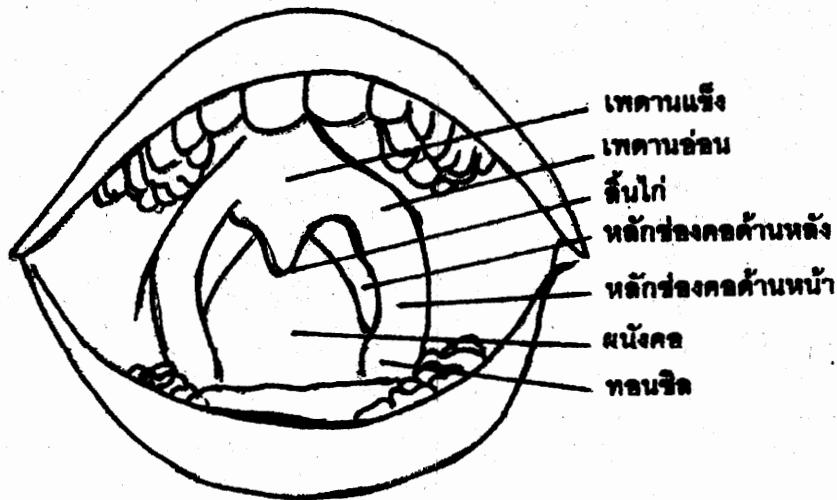
ภาพที่ ๒
ช่องเสียงเสียง

(ตัดแปลงจาก Raymond D. Kent, 1998: 55)

ภาพที่ ๓
อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง

(ตัดแปลงจาก Peter Ladefoged, 2001: 98)

ກາພົກ

ຫ້ອງປາກ

(ຕັດແປລັງຈາກ Raymond D. Kent, 1998: 185)

ເສີຍສະກະ¹

ຮະບນເສີຍຮະບນແກກທີ່ຈະກ່າວເຖິງເຄືອ ຮະບນເສີຍສະກະ

ວິທີອຸກເສີຍສະກະອອງເງົາກີ່ອ ເວລາທີ່ອຸກເສີຍ ລົມຈະຫຼຸງອອກມາກັບປົອດ ສູນຄອດລົມແລ້ວ
ມາອອກທາງປາກ ໂດຍໄຟ່ຖືກກັກທີ່ສ່ວນໃດໃນປາກເລີຍ ລື້ນຂອງເງາາຈະຍົກເລີ້ນຍົກສັນບ້າງ ແຕ່ກີຈະໄຟຟຶກ
ເພດານ ເວລາອຸກເສີຍສະກະນີ້ ລົມຫາຍໃຈໄຟ່ຖືກຫັດຂາວາງໃນປາກກົງຈິງ ແຕ່ຖືກຫັດນັ້ນທຽບສາຍເສີຍ ສາຍ

¹ “ເສີຍສະກະເຄືອເສີຍທີ່ເງາເປັ່ນຂອງມາໂດຍໄຟ່ກຳໄກກະແສລມທີ່ມີແນ່ລົ້ນກຳລັງທີ່ປົອດ (Pulmonic) ກະແສລມຫຼຸງ
ອຸກເປັ່ນເສີຍກົງທີ່ກໍ່າວິເສີຍໂນຍະ (Voiced) ຈຶ່ງມີການສໍາໜະເຫດທີ່ເກີດຂອງສາຍເສີຍ ລັກຂະນະການມັນດັບທາງລົມ ອົງ
ສົກລັກເຊົ່ວງກາຍໃນປາກເປັ່ນແນບເປົດກ່າວ (Open Approximation) ອົງຍົວສໍາເລັດທີ່ໃຊ້ໃນການແປ່ສົນເສີຍສະກະໄດ້ແກ່
ປົອດ ກ່ອງເສີຍ ເຫດານຂ່ອນ ລື້ນ ແລະປາກ ການບອກສັກຜະນະຂອງສະຈົ່ງຕ້ອງຈາກຍົກເລີ້ນຍົກສັນຂອງວັນຍະແລ້ນນີ້ເປັນ
ເກຣນົກ ທີ່ເພດານຂ່ອນຄົດຕໍ່າລົງທີ່ກໍ່າວິເສີຍສົ່ງເລີ້ນ ລັກຂະນະຂອງນິປາກ ແລະສ່າງຕ່າງໆ ຂອງລົ້ນຍົກເລີ້ນ ປີ່ໄດ້”
(ພິບພົມພົມ ທາຍເຈົ້າຢູ່, ໂຂ່ງເຂົ: ໧໙)

เสียงนี้อยู่ในกล่องเสียงบริเวณสูกกระเดือก ด้วยลักษณะนี้เราจึงเรียกว่าเป็น เสียงก้อง และการที่ลมไม่ถูกกักแน่น เรายังออกเสียงได้ยาวนาน

เสียงสระในภาษาไทย ตัวนับทั้งเสียงสันและเสียงยาว มีอยู่ ๒๔ เสียง คือ

สระเดียว		สระผสม	
สัน	ยาว	สัน	ยาว
อะ	อา	เอียะ	เอีย
อิ	อิ	เอือะ	เอือ
อี	อี	อัวะ	อัว
อุ	อุ	เอก	เอก
เออะ	เอ	ไอ	ชาย
แอะ	ແອ		
ເອຍະ	ເອຍ		
ໂອະ	ໂອ		
ເອາະ	ອອ		

ขอให้สังเกตว่า เรายังคงล้าบถึง เสียง ไม่ใช่ รูป
จากภาพนี้จะเห็นว่า ไม่มี คำ กับ ไอ ไม้มีวัน
เรื่อง คำ จะได้อธิบายต่อไปรึทางหน้า ส่วน ไอ ไม้มีวันนั้น ไม่สามารถล้าบถึง เพราะออก
เสียงเดียวกับ ไอ ไม้มีราย ทุกประการ ถือว่าเป็นเสียงเดียวกัน ในบรรดาสระทั้ง ๒๔ เสียงนี้ แบ่ง
ออกเป็นสระเดียว ๑๘ เสียง และสระผสม ๖ เสียง

การที่เราแยกสระออกเป็น สระเดียว สระผสม นี้ถือหลักเรื่องการออกเสียงเป็นสำคัญ
กล่าวคือ เวลาออกเสียงสระนั้น เราต้องให้ลิ้นกับริมฝีปาก ตัวลิ้นส่วนใดทำหน้าที่เพียงส่วนเดียว
เสียงที่เกิดขึ้นก็จะมีเพียงเสียงเดียว เรายังเรียกว่า เสียงสระเดียว ตัวลิ้นส่วนอื่นทำหน้าที่ร่วมด้วย
เสียงก็อาจจะกลายเป็น ๒ เสียง หรือ ๓ เสียง ต่อ กันไป เรายังเรียกว่า เสียงสระผสม

การที่เสียงสะต่างกันนี้ รีบอนยู่กับส่วนของลิ้นที่ทำหน้าที่ รวมทั้งระดับสูงต่ำของลิ้นด้วย เท่าจะดีนั้นหลักในการแบ่งประเภทของตะเกียงมีอยู่ ๒ หลัก หลักแรก แบ่งตามส่วนต่าง ๆ ของลิ้น ที่ทำหน้าที่ หลักที่สอง แบ่งตามลำดับสูงต่ำของลิ้น

ตามหลักแรกที่ว่าแบ่งตามส่วนต่าง ๆ ของลิ้นที่ทำหน้าที่นั้น เจ้าสามารถแบ่งออกได้ เป็น สะกดกลาง สะหน้า และ สะหลัง

สะกดกลาง คือ สะที่เวลาออกเสียง ลิ้นส่วนกลางจะเป็นตัวทำหน้าที่

ถ้ากลางลิ้นทองดราบกับปาก จะเป็นเสียง อา

ถ้ากลางลิ้นกระดกมาข้างหน้า สูงขึ้น จะเป็นเสียง อิ

ถ้ากลางลิ้นกระดกค่อนมาข้างหลัง สูงขึ้น ก็เป็นเสียง เออ

ผู้ศึกษาควรลองพพยายามออกเสียงดูเอง และควรออกเสียง อา อิ ออ อย่างต่อเนื่องกัน เพื่อ สังเกตพิสทงของลิ้น

สะหน้า คือสะที่เวลาออกเสียง ลิ้นส่วนหน้าหรือปลายลิ้นจะเป็นตัวทำหน้าที่

ถ้าปลายลิ้นกระดกขึ้นเกือบจดเหดานแข็ง แต่ยังไม่ขาด จะเป็นเสียง อิ

ถ้ากดปลายลิ้นลงมาเล็กน้อยจะเป็นเสียง เอ

ถ้ากดลงมาอีกหน่อยจะเป็นเสียง แອ

หากผู้ศึกษาลองขอออกเสียง อิ เอ แອ อย่างต่อเนื่องกัน จะรู้สึกได้ว่า ลิ้นส่วนหน้าค่อนข้าง ฯ ลดระดับ ต่ำลงมา

สะหลัง คือสะที่เวลาออกเสียง ลิ้นส่วนหลัง หรือโคนลิ้นเป็นตัวทำหน้าที่

ถ้าโคนลิ้นกระดกขึ้น จนเกือบจดเหดานอ่อนแต่ยังไม่ขาด จะเป็นเสียง ਊ

ถ้ากดลงมาเล็กน้อย จะเป็นเสียง ออ

ถ้ากดลงมาอีกหน่อยจะเป็นเสียง ออ

หากทำเสียง ਊ ออ อย่างต่อเนื่อง ก็จะสังเกตการเคลื่อนไหวของโคนลิ้นได้ชัดเจนกัน

ตามหลักที่สอง ที่ว่าแบ่งตามระดับสูงต่ำของลิ้นนั้น ระดับสูงต่ำของลิ้นเวลาออกเสียงจะ ในภาษาไทยมีอยู่ ๔ ระดับ คือ สูง ต่ำ สูงกาง และ ต่ำกาง

เมื่อลิ้นกระดกเรื้นสูงต่ำกว่ากันนี้จะทำให้ลักษณะของช่องว่างในปากต่างกันออกไป ถ้าลิ้นกระดกเรื้นสูง ช่องว่างในปากจะแคบ ถ้าลิ้นกดต่ำ ช่องว่างในปากจะกว้างขึ้น ถ้าลิ้นอยู่ในระดับสูง ก朵ง หรือต่ำกว่า จะมีลักษณะไม่แนบไม่เก็บไม่กว้าง

ถ้าช่องว่างในปากแคบ เรียกว่า ลักษณะปิด

ถ้าช่องว่างในปากกว้าง เรียกว่า ลักษณะเปิด

ส่วนที่ไม่แนบไม่เก็บไม่กว้างเรียกว่า ลักษณะครึ่งปิดครึ่งเปิด

เมื่อเรานำเข้าหลักเกณฑ์ทั้งสองมาผสานกัน เรายังสามารถที่จะคาดเดาผังสรุบที่จำแนกตามส่วนต่างๆ ของลิ้นและระดับสูงต่ำของลิ้นได้ดังนี้

ระยะหน้า	ระยะกลาง	ระยะหลัง	
อี		ู	ปิดและสูง
เอ	ื	โอะ	ครึ่งปิดครึ่งเปิด/สูงก朵ง
แອ	ເອ	ອ	ครึ่งปิดครึ่งเปิด/ต่ำกว่า
	າ		เปิดและต่ำ

ภาพที่ ๕ แสดงตำแหน่งของลิ้นเมื่อเปลี่ยนเสียงสะกดมาตรฐานอุดหนัก² ๘ เสียง

² อุดหนักเสียงสะกดมาตรฐานอุดหนัก คืออุดเสียงสะกดที่แม่นี่ยล 琼斯 (Daniel Jones) นักศัพทศาสตร์และนักภาษาศาสตร์ชาวอังกฤษกำหนดขึ้นเพื่อใช้ชี้ทางของในการบรรยายเสียงสะกดในภาษาต่าง ๆ โดยอาศัยตำแหน่งของลิ้น และลักษณะของริมฝีปากเป็นเกณฑ์ อุดเสียงสะกดมาตรฐานนี้มีได้หมายถึงเสียงสะกดในภาษาไทยหนึ่ง อุดเสียงสะกดมาตรฐานประกอบด้วยสะกดมาตรฐานอุดหนัก (primary cardinal vowels) มี ๘ เสียง (ภาษาบ้านพิทยสถาน, ๒๕๓๗: ๑๖)

สมรรถภาพทางชุคหลัก

ภาพที่ ๕

สมรรถภาพทางชุคหลัก

ในสมรรถภาพทางชุคหลักนี้ มีระดับลิ้นที่ใกล้เคียงกับการออกเสียงสรชาไทย ๙ ถูกลงกว่า

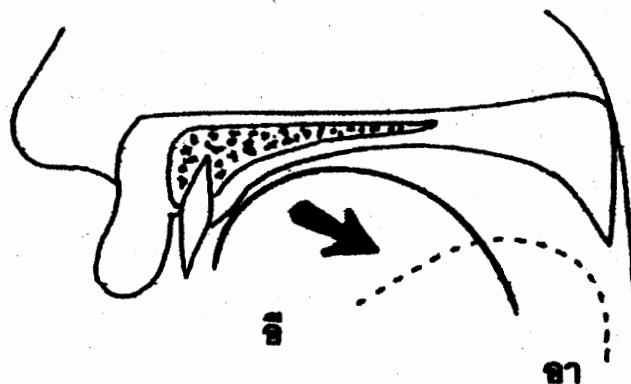
- i ใกล้เคียงกับเสียง อิ/อี
- e ใกล้เคียงกับเสียง เอ/เอ
- ɛ ใกล้เคียงกับเสียง อะ/แอ
- a ใกล้เคียงกับเสียง อะ/อา
- b ใกล้เคียงกับเสียง อุ/อุ
- o ใกล้เคียงกับเสียง โอ/โอ
- w ใกล้เคียงกับเสียง เ酵ะ/ອອ
- ส่วนเสียง ɔ ไม่มีในภาษาไทย

สมรรถภาพที่มีเสียงควบกันหลังเสียง กล่าวคือ เมื่อเสียงแรกยังไม่ขาดกระแทกเสียงลิ้นยังไม่ทันกลับเข้าที่เดิม ลิ้นส่วนอื่นที่ทำหน้าที่ตัดต่อ ก็ไปเมื่อออกเสียงเริ่วๆ เสียงประสาทกันเข้าก็ทำให้ดูเหมือนว่า ออกเสียงพร้อมๆ กัน ๒ เสียง

สรุปสมชายจะเริ่มด้วย สรุหน้ำ สรุกกลาง หรือ สรุหลัง ก็ได้
 ถ้าเริ่มจากสรุหน้ำ เท่านั้นออกเสียง อิ ไม่ให้ขาดเสียง แล้วว่าปลายลิ้นกดต่ำลงมาถึงระดับ
 อา จะได้เสียง เอีย ดังในผังนี้

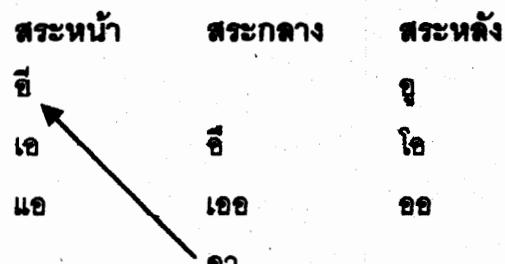
สรุหน้ำ	สรุกกลาง	สรุหลัง
อี		ู
เอ	ื	โอะ
แอะ	เอก	ອະ
		อา
อี + อา = เอีย		

ภาพที่ ๖ แสดงลักษณะของลิ้นมือเคลื่อนจาก อิ ไป อา

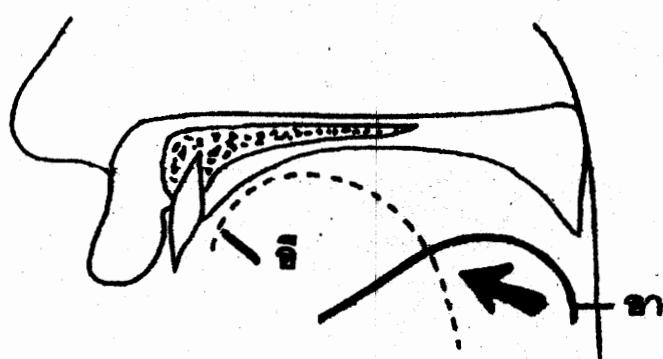
ภาพที่ ๖

ถ้าเริ่มจากกระดาษ เป็น ออกเสียง อ่า ไม่ให้ขาดเสียง แล้วกระตกลิ้นให้สูงขึ้นนานเกือบขาด
เพดานในระดับเสียง อี จะได้เสียง อาย ดังในผังนี้

$$\text{อา} + \text{อี} = \text{欸}$$

ภาพที่ ๘ แสดงลักษณะของลิ้นเมื่อเคลื่อนจาก อ่า ไป อี

ภาพที่ ๘

ถ้าออกเสียง อิ ไม่ให้ขาดเสียง แล้วกดตันลงในระดับเสียง อา จะได้เสียง เอื้อ ตังในผังนี้

ระหวาน้ำ	ระหวากลาง	ระหวหลัง
อิ		ู
เอ	อี	โอะ
แອ	เออ	ອอ
	อา	
$อิ + อา = \text{เอื้อ}$		

ถ้าเริ่มจากระหวหลัง เป็น ออกเสียง อู ไม่ให้ขาดเสียง แล้วกดตันต่ำลงในระดับเสียง อา จะได้เสียง อัว ตังในผังนี้

ระหวาน้ำ	ระหวากลาง	ระหวหลัง
อิ		ู
เอ	อี	โอะ
แອ	เออ	ອอ
	อา	
$ู + อา = \text{อัว}$		

ข้อที่ควรสังเกตคือ เราผิดสมเสียงไม่ได้ทุกเสียง เท่าจะเสียงบางเสียงไม่ได้อยู่ในระบบเสียงของไทย เช่น จะเริ่มจาก อา ไปจบที่ อิ ไม่ได้ แต่เสียงนี้มีอยู่ในภาษาเขมร

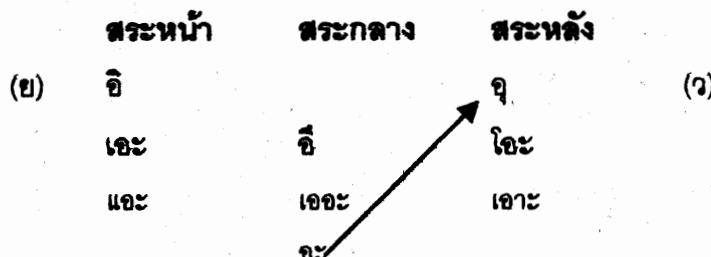
เสียงที่เป็นปัญหาในภาษาไทยคือ เอา อาว กับ ไอ อาจะเรียกว่าเป็นสระผิด หรือเป็นสระเดียวที่มีตัวสะกดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้ถันของเวลา

ถ้าเริ่มต้นจากเสียง อา แล้วกดตกลิ้นลงเรื่ินในระดับเสียง อิ ถ้าบังเอิญลิ้นไปจดpedan แข็งเข้าก็จะกลายเป็นเสียง อา มี ษ สะกด ถ้าไม่จดpedan ก็เป็นสระผิด อาจะ ด้วยเหตุนี้เราจึงต้องว่า ษ เป็นพยัญชนะกึ่งสระ เพราะมีคุณสมบัติทั้งของสระและของพยัญชนะ

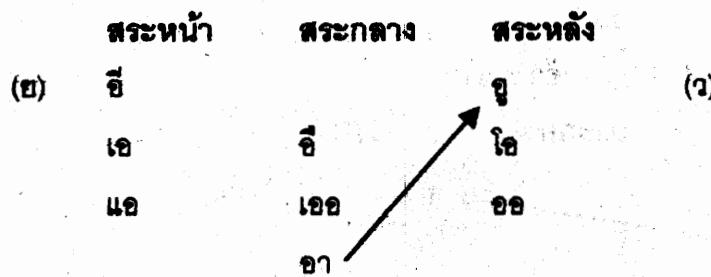
ถ้าเริ่มต้นจากเสียง ชา แล้วกระดกลิ้นสูงขึ้นไปในระดับเสียง วุ ถ้าบังเอญลิ้นไปจดเพดาน ช่องรือ ก็จะกลายเป็นเสียง ชา มี ว สะกด ถ้าไม่จดเพดานก็เป็นสะพสม อาจ ว จึงเป็น พยัญชนะกึ่งสะเร่นเดียวกัน ษ

เมื่อ ษ กับ ว เป็นตัวสะกดใน แม่ເກේ ກົນ ແມ່ເກວ ຈຶ່ງອາຈະພິຈາລານໄດ້ ໂປຣກອງຄືອ ອາຈະເປັນຕົວສະກົດ ຂັບ ວ ນີ້ອີເປັນສະປະສົມ ໂປຣ ເຊິ່ງກີໄດ້ ຂອທີ່ນໍາສັງເກດກີດຂອ ສັນ ວ ເປັນຕົວສະກົດ ສະຫຼຸບ່ອຍຸ້ງໜ້າ ວ ຈະເປັນສະກຳລາງ ນີ້ອີ ສະຫຼຸນ້າເຖິ່ງນັ້ນ ຈະເປັນສະຫລັງໄມ້ໄດ້ ເພວະ ວ ມີຄຸນສົມບົດຂອງສະຫລັງອູ່ແລ້ວ ໃນກຳນົດເທິ່ງກັນ ດັ່ງ ພ ເປັນຕົວສະກົດ ສະຫຼຸບ່ອຍຸ້ງໜ້າ ພ ກີຈະເປັນສະກຳລາງ ນີ້ອີ ສະຫລັງເຖິ່ງນັ້ນ ຈະເປັນສະຫຼຸນ້າໄມ້ໄດ້ ເພວະ ພ ມີຄຸນສົມບົດຂອງສະຫຼຸນ້າ ຂູ່ແລ້ວ

ຜົນຕ້ອໄປນີ້ຈະແສດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ວ ກົນ ພ ນາກົບສະຫະນິດໄດ້ໄດ້

$$\text{ຂະ} + \text{ວ} (\text{ຂະ} + \text{ວ}) = \text{ເອະ ເຊັ່ນ ເວ}$$

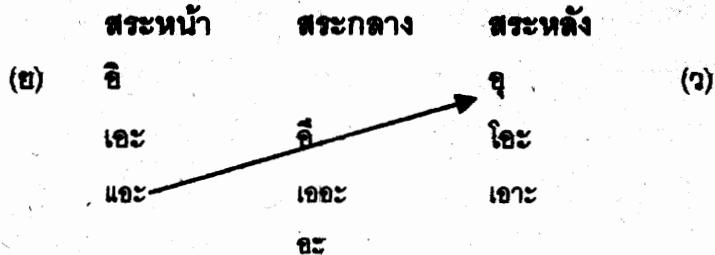
$$\text{ຂາ} + \text{ວ} (\text{ຂາ} + \text{ວ}) = \text{ຂາວ ເຊັ່ນ ຮາວ}$$

ສະໜັບ	ສະກອາງ	ສະໜັດ	(?)
(x)	ສີ	ສຸ	
ເຂະ	ສີ	ໂລະ	
ແຂະ	ເຂອະ	ເຂາະ	
	ຂະ		
$ສີ + ວ (ສີ + ສຸ) = ສິວ ເຊັ່ນ ສິວ$			

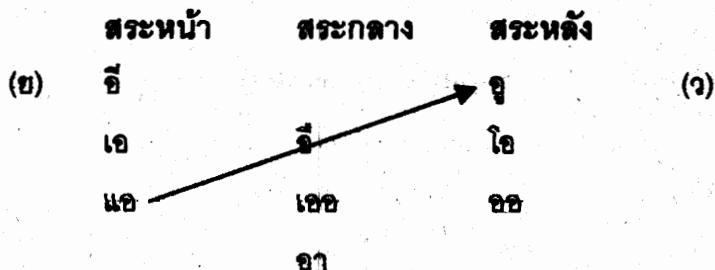
ສະໜັບ	ສະກອາງ	ສະໜັດ	(?)
(x)	ສີ	ສຸ	
ເຂ	ສີ	ໂລ	
ແຂ	ເຂອ	ອຂ	
	ຂາ		
$ສີ + ວ (ສີ + ສຸ) = ສິວ -$			

ສະໜັບ	ສະກອາງ	ສະໜັດ	(?)
(x)	ສີ	ສຸ	
ເຂະ	ສີ	ໂລະ	
ແຂະ	ເຂອະ	ເຂາະ	
	ຂະ		
$ເຂະ + ວ (ເຂະ + ສຸ) = ເຂົວ ເຊັ່ນ ເຂົວ$			

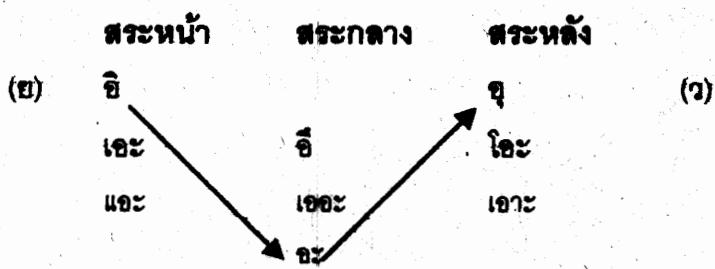
ສະໜັບ	ສະກອາງ	ສະໜັດ	(?)
(x)	ສີ	ສຸ	
ເຂ	ສີ	ໂລ	
ແຂ	ເຂອ	ອຂ	
	ຂາ		
$ເຂ + ວ (ເຂ + ສຸ) = ເຂວ ເຊັ່ນ ເຂວ$			

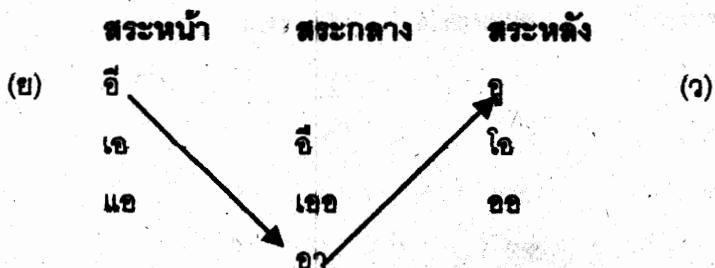
$$\text{ແຂະ} + ? (\text{ແຂະ} + \text{ສຸ}) = \text{ແອົງ ເຊັ່ນ ກາກ່າວ}$$

ແອ + ວ (ແອ + ວ) = ແອວ ເຊັ່ນ ແກວ

ເອີະນະ + ວ (ມີ + ວ) = ເອີວາ ເງິນ ເອີວາ

$$\text{ເຄີຍ} + \text{ວ} (\text{ຫີ} + \text{ອາ} + \text{ວ}) = \text{ເຄີຍວ່າເກືນເກີຍວ່າ}$$

เสียง ษ จะมากับ สรวงสราญ กับ สรวงลัง เท่านั้น

สรุปหน้า สรุปกลาง สรุปหลัง

(၂)

ອະ + ພ (ອະ + ພ) = ໄອ ເຊັນ ໄກ

ສະບັບສິນ

$$(\text{ก} + \text{ก}) (\text{ก} + \text{ก}) = \text{ก ก ก ก}$$

ສະຫນັກ ສະກາງ ສະຫລັງ

(ຢ) ຂົມ
ເກະ
ແກ້ວມະນຸຍາ

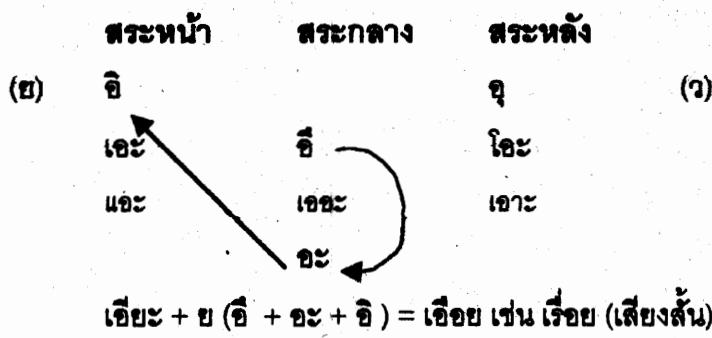
(ຖ) ຂົມ
ເກະ
ແກ້ວມະນຸຍາບໍລິການ

$$\text{ເຄືອຂ} + \text{ຍ} (\text{ເຄືອຂ} + \text{ຍ}) = \text{ເງິນ} \text{ເຖິງ} \text{ເງິນ}$$

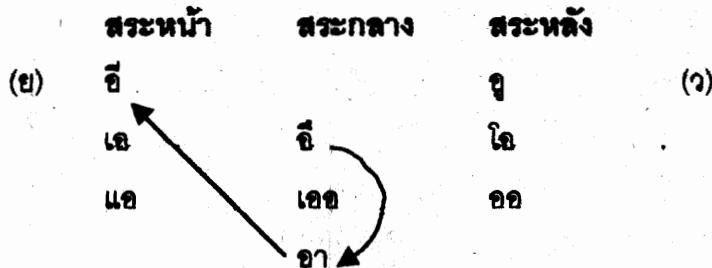
ສະຫນັ້າ ສະກາງ ສະຫວັງ

(ก)

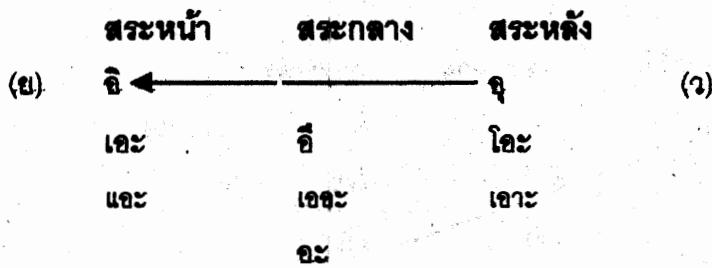
$$199 + 5(199 + 5) = 199 \times 6 + 25$$

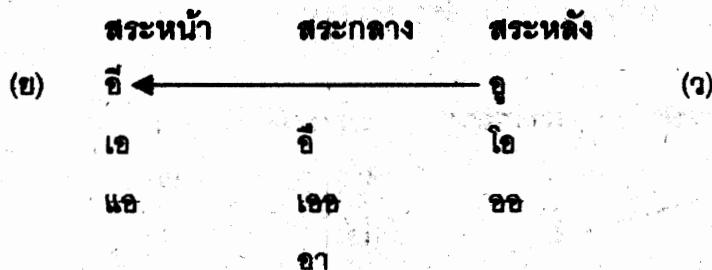
เอียะ + อะ (อิ + อะ + อี) = เอือย เป็น เรือย (เสียงสั้น)

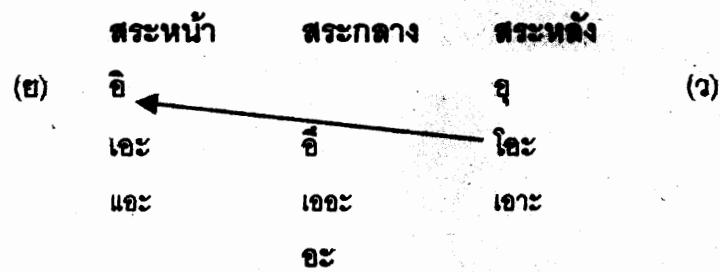
เอือ + อะ (อิ + อะ + อี) = เอือย เป็น เดือย

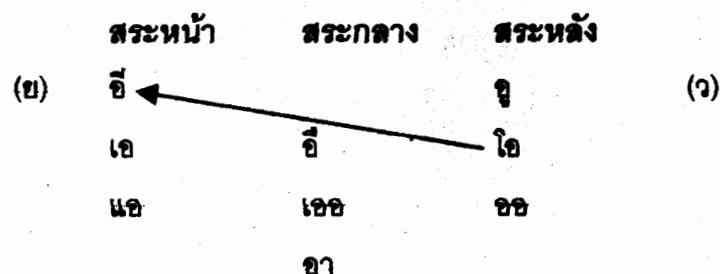
อุ + ย (อุ + อี) = อุย เป็น ชุย

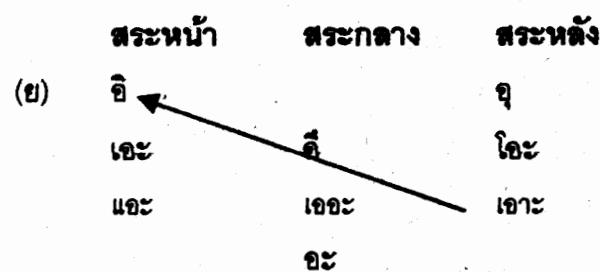
อุ + ย (อุ + อี) = อุย เป็น ชุย

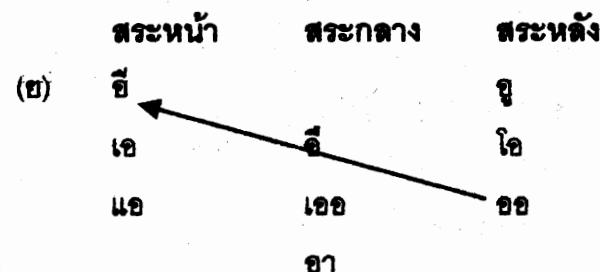
โอะ + อ (โอะ + อิ) = โอย เช่น —

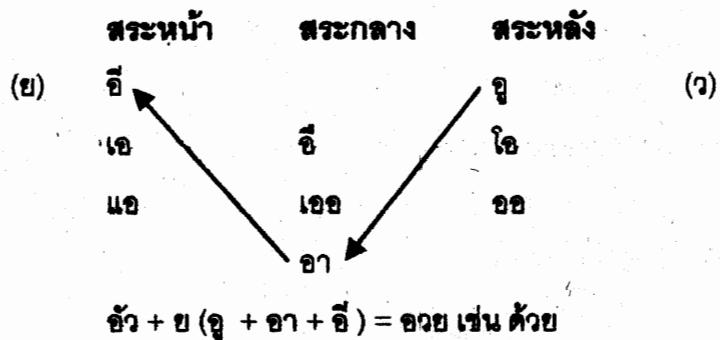
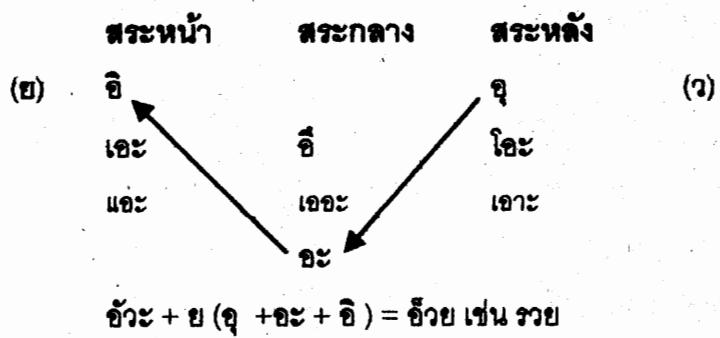
โอะ + อ (โอะ + อี) = โอย เช่น โวย

เอกะ + อ (เอกะ + อิ) = ช้อย เช่น ช้อย

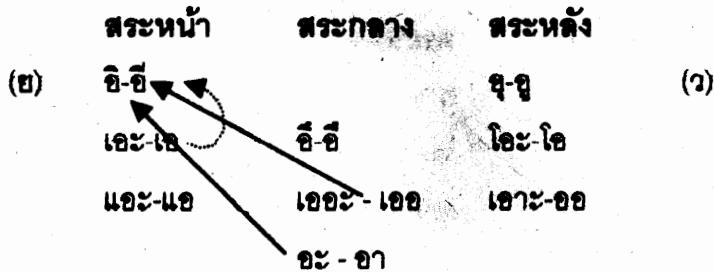

เอกะ + อ (เอกะ + อี) = ช้อย เช่น กช้อย

ดังได้กล่าวแล้วว่า คำมากพยางค์ในภาษาไทยนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการยืมคำจากภาษาต่างประเทศมาใช้ แต่คำจากภาษาต่างประเทศนั้นบางครั้งก็มีระบบเสียงที่ไม่เหมือนกับระบบเสียงของไทย เราจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นเสียงที่เรามีอยู่ ดังจะยกตัวอย่างต่อไปนี้

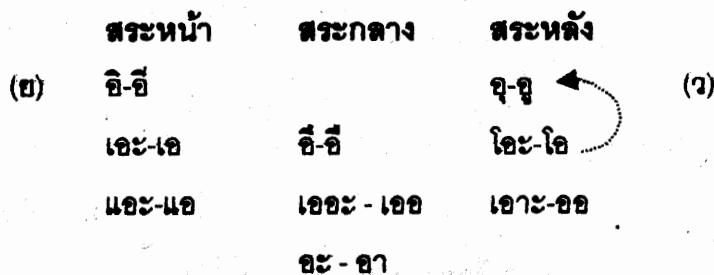
เสียงสระหน้าจะต่อตัวอยู่ ไม่ได้ เพราะ ษ มีคุณสมบัติของสระหน้าอยู่แล้ว ถ้าคำยืมมีเสียงในลักษณะนี้ เรายจะเปลี่ยนจากสระหน้ามาเป็นสระกลาง เช่น คำว่า "ஆனுແயை" ในคำว่า "เนย" นั้น มีเสียงเอ กับ ษ เรายจะเปลี่ยนเสียงเอ เป็นเสียงสระกลาง คือ เสียงອอ หรือ เสียงอะ จึงขานคำนี้ว่า เนย (อย่าง นมเนย) หรือ ใน ดังในผังต่อไปนี้

เอ + ย (เอ + ชี) ออกเสียงไม่ได้ เปลี่ยนเป็น เอช + ย (เอช + ชี) = เอช

เอ + ย (เอ + ชี) ออกเสียงไม่ได้ เปลี่ยนเป็น อา + ย (อะ + ชี) - ไอ

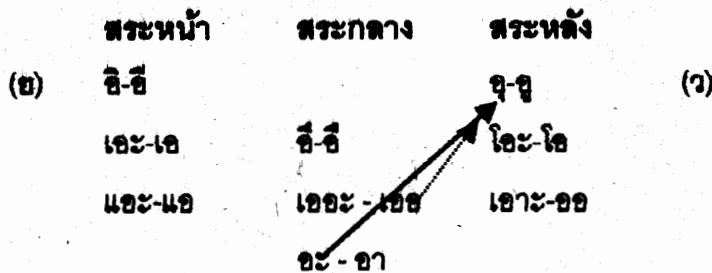
เสียงสระหลังจะต่อตัวย ว ไม่ได้ เพราะ ว มีคุณสมบัติของสระหลังอยู่แล้ว ถ้าคำนี้มีเสียง ในลักษณะนี้เราจะตัดเสียง ว ออก เวลาเรียนจะใส่เครื่องหมายหักพยัญชนะไว้ เพื่อให้ทราบว่ามีเสียงนี้ในภาษาเดิมแต่ไม่ออกเสียงในภาษาไทย เช่น show, bow จากภาษาอังกฤษ คนไทยส่วนมากจะไม่ออกเสียง ว เพราะเสียงเป็นไทยว่า "ชิว" "บิว"³

โอ + ว (โอะ + ว) ออกเสียงไม่ได้ จึงไม่ออกเสียง ว (ว)

เสียงสระกลางบางเสียงก็ไม่สามารถจะต่อตัวย ว หรือ เสียงอุ ได้ เพราะไม่มีในระบบเสียงไทย เช่น ภาษาเขมรมีคำที่ออกเสียงเออ กับ ว (อุ) ภาษาไทยต้องตัดแปลงเป็นเสียงอะ กับ ว (อุ) ตัวอักษรคือคำว่า เต้า ซึ่งแปลงร่างไป (จะพบคำนี้ได้ในวรรณคดี)

³ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๖๒ เรียนว่า "ชิว" กับ "บิ"

ເຂອ + ວ (ເຂອ + ຖ) ຂອກເສີຍໄນໄດ້ ເປັນຢັນເປັນ ອະ + ວ (ອະ+ ຖ) = ເຂາ

ນອກຈາກນິ້ນແລ້ວ ເສີຍໄອ ກັບ ເສີຍເຂາ ຈະມີເສີຍພົ່ງຽນຂຶ້ນໃດຄາມມາໃນສູານຕົວສະກຳ ອີກໄມ່ໄດ້ ເພົ່າວ່າຂອງມັນເອງມີຄຸນສົມບັດສ່ວນທີ່ນີ້ເປັນພົ່ງຽນຂະອຸ່ງແລ້ວ ດໍາຍືນຈາກກາຫາຕ່າງ ປະເທດ ດ້ວຍເປັນແລ້ຍໄອ ມີຕົວສະກຳຂຶ້ນ ມີຕົວສະກຳຂຶ້ນທີ່ດອງເປັນແລ້ຍໄອ ມີຕົວສະກຳຂຶ້ນທີ່ເປັນແລ້ຍໄອ ມີຕົວສະກຳຂຶ້ນທີ່ເປັນແລ້ຍໄອ ມີຕົວສະກຳຂຶ້ນທີ່ເປັນແລ້ຍໄອ ມີຕົວສະກຳຂຶ້ນທີ່ເປັນແລ້ຍໄອ

ເປັນແລ້ຍແລ້ຍໄອ ເປັນແລ້ຍແລ້ຍໄອ ຕົວອໝາງ

ໄວທູຍ ເປັນແພກຍົກ (ເປັນແລ້ຍແລ້ຍໄອ ເປັນພົ່ງຽນຂະອຸ່ງ)

ໄສນຸ້າ ເປັນແປນຸ້າ

pipe ເປັນແປນ

ເປັນແລ້ຍແລ້ຍເຂາ ເປັນແລ້ຍອອ ຕົວອໝາງ

ເມານ ເປັນແປນ

ຕາມທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວຮ້າງດ້ານວ່າເສີຍສະໄໝກາຫາໄທມີອວນທີ່ສັນພະຍາວແລ້ວ ມີອຸ່ງ ພະ ເສີຍ ໃນຈຳນວນນີ້ໄມ້ມີໄອ (ໄມ້ມ້ວນ) ກັບ ຊ້າ ອູ້ດ້ວຍ ທັນນີ້ເພົ່າ ໄອ ມີເສີຍເດືອກກັບ ໄອ ຖຸກ ປະກາງ ຈຶ່ງໄໝແຍກເສີຍອອກຕ່າງໆ

ສ່ວນ ຊ້າ ໄມຈັດເປັນເສີຍສະ ເພົ່າເສີຍຂ້ານັ້ນແກ່ທີ່ຈຶ່ງກີ່ເສີຍອະ ມີ ສະກັດນັ້ນເອງ ຈະໄດ້ກ່າວດົງເສີຍຕົວສະກຳທີ່ໄປຮ້າງໜ້າ

อัตราเสียงสันยา

เนื่องจากจะในภาษาไทยมีเสียงสันกิมเสียงยา จึงต้องมีการกำหนดความที่ว่า “สัน” และ “ยา” นั้นมีขนาดประการใด เรื่องนี้หากำหนดตามแบบแผนภาษาบาลีสันสกฤตคือใช้วัดกันเป็น มาตรา⁴

มาตรา คืออัตราที่ใช้วัดความยาวของเสียง

โดยปกติจะสั่นจะมีความขยา (ในการออกเสียง) เท่ากัน ๑ มาตรา สะยາจะมีความ
ขยา (ในการออกเสียง) ๒ มาตรา กlander อีกอย่างหนึ่งก็คือ สะยາไว้เวลาออกเสียงนานกว่าจะ
สั่น ๑ เท่าตัว

อย่างไรก็ตาม เมื่อเราใช้ภาษาในชีวิตจริง เสียงสันຍາວของเรามักจะต่างกันออกไปตามแต่
อารมณ์ และการเน้น บางครั้งก็เกี่ยวกับความนิยมด้วย ตัวอย่างเช่น เริ่ง กับ เจว เริ่ง เป็นเสียง
สัน pragtic ความมีความหมาย ๑ มาตรา ส่วน เจว เป็นเสียงยาว pragtic ความมีความหมาย ๒ มาตรา แต่
ถ้าเราต้องการจะเน้น เจว อาจจะยาวขึ้นเป็น ๒ มาตราก็ได้ เช่น

“ແນມ ມັນເລວວົງຈີ້ງ ຈີ້ງ”

ในท่านองเดียวกัน ถ้าเราต้องการจะทดสอบย่างเร่งรีบ เมื่อเร่งดังนี้จะกระซิบเร้า คำว่า เร็ว ชาดจะเหลือเพียงครั้งมาราหรือสั้นกว่านั้นก็ได้

นอกจากนี้ยังมีรือที่นำไปสังเกตอีกด้วย คือ คำบางคำใช้สรระสัน แต่เวลาออกเสียงกลับออกเสียงเป็นสะกดภาษา เช่น

น้ำออกเสียงเป็น น้ำม (๒ มาตรา)

คำบัญคำใช้สร้อยรา แต่เวลาออกเสียงกลับออกเสียงเป็นสร้อยเส้น เนื่อง

ห่าน ออกเสียงเป็น หัน (๑ มาตรา)

⁴ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาธิรคุณวิริยารถ ทรงอธิบายไว้ในหนังสือ นารีไภษัชกรน์ พ่อครูปีได้ว่า “มาตรฐานนายดึงระยะเวลาในการเปลี่ยนเสียง หนึ่งมาตรฐานเท่ากับครึ่งวินาที” (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาธิรคุณวิริยารถ, ๒๕๑๖: ๑๐) ส่วน ศุภารพรรณ ณ บางเข้ำง อธิบายไว้ในหนังสือ ไภษัชกรน์นารี ว่า “หนึ่งมาตรฐานคือช่วงเวลาของการตีดน้ำมือครึ่งหนึ่งหรือกະพบรินดาครึ่งหนึ่ง” (ศุภารพรรณ ณ บางเข้ำง, ๒๕๑๖: ๕๗)

ลักษณะเป็นรูปแบบความนิยมของผู้ใช้ภาษา และในด้านของการเรียนควรใช้คำที่กำหนดให้ในพจนานุกรมเพื่อให้ทราบว่าเราหมายถึงคำใด มีชั้นจะเกิดการสับสนในด้านการสื่อสาร

อย่างไรก็ตามมีคำบางคำที่พจนานุกรมกำหนดให้ว่าใช้ได้ทั้งระลับและระยะทาง เช่น อุบัติ-อุบัติ กังหัน-โน๊กหัน จะระบุวัน-เข้าออกวัน เป็นต้น

เสียงพยัญชนะ

คงเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า พยัญชนะไทยนั้นมี ๔๔ ตัว หรือ ๔๔ รูป ทั้งนี้รวมทั้ง ฯ กับ ค ซึ่งเลิกใช้ไปแล้วด้วย แต่เมื่อกล่าวถึงเสียง ในบริบทพยัญชนะทั้ง ๔๔ รูปนี้เสียงที่ต่างกันอยู่เพียง ๒๑ เสียงเท่านั้น ดังนี้

เสียงพยัญชนะ

๑. ก	๘. ถ ฐ ಠ ڭ	๑๕. ຍ ຢ
๒. ຂ ຂ ڭ	๙. ນ	๑๖. wireType
๓. ງ	๑๐. ປ	๑๗. ອ wireType
๔. ຈ	๑๑. ປ	๑๘. wireType
๕. ຊ ຊ ڭ	๑๒. ພ addCriterion	๑๙. ອ ຂ ຈ ຂ
๖. ດ ດ	๑๓. ຜ ຜ	๒๐. ນ ນ
๗. ຕ ຕ	๑๔. ຜ ຜ	๒๑. ອ

ข้อควรจำในช่วงนี้คือ รูป กับ เสียง เป็นคุณลักษณะร่วมกัน ดังจะเห็นได้ว่าเสียงที่ ๑ มีรูปแสดงเสียงรูปเดียวกัน ก แต่เสียงที่ ๘ มีรูปแสดงถึง ๒ รูป ก ก ถ ฐ ಠ ڭ และ ฯ พยัญชนะทั้ง ๒ นี้ถือว่าออกเสียงเดียวกันตามหลักการออกเสียง

การออกเสียงพยัญชนะ

ในการออกเสียงพยัญชนะนั้น เราจำเป็นต้องรู้จักอริยาบطةในปากซึ่งจำเป็นแก่การออกเสียง ขอให้ศึกษาที่ ๑-๔ ประกอบ

วิธีการออกเสียงพยัญชนะคือ เวลาออกเสียง ลมหายใจที่พุ่งออกมายากหลอดลมจะถูกขัดขวางตามส่วนต่าง ๆ ของปาก ขากรรไกรหรือช่องบ่างส่วนก็ได้ หรือถูกขัดขวางโดยสันเขิงก็ได้ เสียงพยัญชนะจะออกเสียงยาวนานอย่างสระไม่ได้ เวลาออกเสียงพยัญชนะบางที่ลมหายใจถูกขัดขวางตรงทางสายเสียงบ้าง เสียงพยัญชนะบางเสียงจึงเป็นเสียงก้อง

อย่างไรก็ตาม พยัญชนะของเรานั้น บางที่ตัวเดียวกันก็ออกเสียงต่างกัน กล่าวคือเวลาอยู่ต้นคำออกเสียงยาวนานอย่างสระไม่ได้ เวลาออกเสียงพยัญชนะบางที่ลมหายใจถูกขัดขวางตรงสายเสียงบ้าง เสียงพยัญชนะบางเสียงจึงเป็นเสียงก้อง

ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างเสียงสระกับเสียงพยัญชนะคือ เมื่อออกเสียงสระ ลมหายใจจะไม่ถูกกักไว้ที่ส่วนใดในปากเลย แต่เวลาออกเสียงพยัญชนะ ลมหายใจถูกขัดขวางที่จุดใดจุดหนึ่งในปากนั้นเอง

การแบ่งพยัญชนะออกเป็นประเพณีต่าง ๆ อาทิตย์หลักเกณฑ์ ๒ ประการคือ แบ่งตามฐานกรรณ์ และ แบ่งตามรูปลักษณะของเสียง

ฐานกรรณ์ เป็นชื่อที่เรียกตามໄวยกรรณ์บาลีสันสกฤต หมายถึงที่เกิด หรือที่ตั้ง ของเสียงนั้นเอง นี่คือจุดที่ลมหายใจถูกกักหรือขัดขวาง ภายในปากของเรานี้ จุดที่ลมหายใจถูกกักให้มีเพดานอ่อน เพดานแข็ง พิน ริมฝีปาก

พยัญชนะได้มีที่เกิดแห่งเดียวกันจัดเป็นพากเดียวกัน เรียกว่า วรรค

การเรียงลำดับตัวอักษรจาก ก ถึง ษ เรายังสามารถแบนภาษาบาลีสันสกฤตหั้งหนด การเรียงตามวรรค เรียงตั้งนี้คือ

วรรคก	ก ข ช ค ຄ ණ
วรรคจ	ຈ څ ڇ ڻ ڻ
วรรคภ	ڦ ڻ ڻ ڻ ڻ
วรรคຕ	ٿ ٿ ٿ ٿ ٿ
วรรคປ	ປ ປ ຜ ພ ຟ ກ ນ
เศษวรรค	ڍ ڍ ڍ ڍ ڍ ڍ

โดยแท้ที่จริงนั้น ภาษาบาลีไม่มีอักษรให้เฉพาะชาติที่ต้องการเรียนรู้ภาษานาถี จำเป็นต้องใช้ตัวอักษรของชาตินั้น ๆ เช่นเรียนภาษาบาลี สำหรับไทยเรานั้น แต่เดิมมาเราใช้อักษรของ

เรียนภาษาบาลี ครั้นเมื่อเรามีอักษรไทยแล้วเราก็ใช้อักษรไทยเขียนภาษาบาลีแทน ส่วนการเรียงลำดับอักษรนั้นยังคงเป็นไปตามแบบเดิม อยู่ในระบบไทยที่ใช้เรียนภาษาบาลีมีเพียง ๑๓ ตัว ดังนี้

ស៊ុន ក មី ឱ្យ រើលិក ភាសា សង្កត់

๔ ศ ช ภ ด บ ฝ ฟ อ ส คืออักษรที่ไทยคิดขึ้นเพื่อนำเสนอใช้ในภาษา เมื่อเริ่งลำดับอักษรก็
อาศัยฝ่ายใกล้ในวรรณคต่างๆ ตามความเหมาะสม โดยอาศัยหลักดังนี้คือ

หลังรุปฯ วางไว้หลังฯ

หลักฐานและเสียง

๖ วงศ์วานิช ๖

คำวังไว้หนังสือ

ก ว า ง ไ ร ห น า

๕๖๙

ນະວັງໄວ້ໜ້າ

ฝ่าวงไก่หนัง ผ.

๙๖๘

๒๘๙

五〇二

អត្ថក្រូប និង វាយការ នៃ ការ ពារ នៃ សាស្ត្រ នៃ ខេត្ត កណ្តាល

ที่กล่าวว่าการออกเสียงพยัญชนะของไทยไม่เหมือนกับการออกเสียงภาษาบาลีสัก iota ทั้งหมดนั้นเพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า การที่ในภาษาบาลีมี กฎระค กับ ต ะระค แยกออกจากกันนั้น

เพริ่งการออกเสียงต่างกัน แต่ในภาษาไทยเรารอกรสเสียงเดียวทั้งตัวอักษร เช่น เรากล่าวเสียง ญ กับ ศ เมื่อก่อน กับ แต่ในภาษาบาลีจะออกเสียงต่างกันเล็กน้อย ส่วนในภาษาสันสกฤตนั้นเสียง ศ กับ ษ จะต่างจากเสียง ส แต่ในภาษาไทย ศ ษ ออกเสียงเดียวกันหมด

เมื่อได้ทำความเข้าใจกันแล้วความแตกต่างระหว่างเสียงไทยกับเสียงบาลีสังเกตุพอกัน
ควรแล้ว เราจะได้กล่าวถึงเสียงพยัญชนะไทยต่อไป

รูปักษณะของเสียง หมายถึงลักษณะการเกิดขึ้นของเสียง ซึ่งมีต่อ ๆ กันไปดังนี้คือ

- ถูกขัดขวางโดยลิ้นเริ่ง

ถูกขัดขวางบางส่วน

เสียงออกทางจมูก

เสียงออกทางปาก

เสียงก้อง (เส้นเสียงมาร์ดขวางลมหายใจ)

เสียงไม่ก้อง

ฯลฯ

พยัญชนะอาจจะแบ่งอยู่ด้วยพยางค์หรือห้ำยพยางค์ก็ได้ พยัญชนะที่อยู่หน้าพยางค์เรียกว่า พยัญชนะต้น พยัญชนะที่อยู่หลังพยางค์เรียกว่า พยัญชนะตัวสะกด พยัญชนะตัวเดียวทั้งหมดอาจ จะเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะตัวสะกด แต่การออกเสียงจะแตกต่างกันออกไปเล็กน้อย ซึ่งจะได้กล่าวถึงในตอนต่อไป

พยัญชนะต้น

พยัญชนะต้นของไทยอาจมีเสียงเดียว หรือ ๒ เสียงก็ได้ ถ้ามีเสียงเดียวเรียกว่า พยัญชนะเดียว ถ้ามี ๒ เสียงเรียกว่า พยัญชนะคู่ (หมายความว่ามีพยัญชนะต้น ๒ ตัวเรียงกัน และออกเสียงทั้งคู่ หรือออกเสียงเพียงเสียงเดียวได้)

เมื่อจะพิจารณาเรื่องเสียง เราจะพิจารณาพยัญชนะเดียวที่เป็นพยัญชนะต้นนี้ก่อน หากจะแบ่งประเภทพยัญชนะตามหลัก ฐานกรณี จะแบ่งได้ ดังนี้ คือ

๑. ฐานคง หมายความว่า ลักษณะของเสียงเดียวที่เป็นพยัญชนะต้นนี้ก่อน ในวงเล็บคือ รูปพยัญชนะที่มีเสียงเดียวเดียวกันบูรุปที่มาสร้างหน้า

๒. ฐานเดาอ่อน หมายความว่า หมายใจถูกก็อยู่ที่เดาอ่อน วิธีก็คือ ยกโคนลิ้นริมจมูกเดาอ่อนมี ๑ เสียง คือ ก ก (ก ก ก ก) ฯ

๓. ฐานเดาแข็ง หมายความว่า หมายใจถูกก็อยู่ที่เดาแข็ง วิธีก็คือยกป้ายลิ้นริมจมูกเดาแข็ง มี ๒ เสียง คือ ช ช (ช ช ช ช) ส (ศ ศ ศ ศ) อ (อ อ อ อ)

๔. ฐานพื้น หมายความว่า หมายใจถูกก็อยู่ในพื้นด้านหลัง บางทีก็ออกเสียงเป็นเดาแข็ง วิธีก็คือ ยกป้ายลิ้นขึ้นไปแตะโคนพื้นหรือเดาแข็ง มี ๒ เสียง คือ ต (ต) ต (ต) ท (ท) ท (ท) ธ (ธ) ธ (ธ)

๕. ฐานริมฝีปาก หมายความว่า หมายใจถูกก็อยู่ริมฝีปาก มี ๒ ลักษณะคือ ถ้าริมฝีปากล่างกับบนมาประบกกัน มี ๒ เสียงคือ บ ป พ (ภ) ม ว
ถ้าใช้ริมฝีปากล่างประบกกับพื้นบน มี ๑ เสียง คือ ฟ (ฟ)

เมื่อนำเรื่องรวมกัน ฐานกรณ์ มาประบกกัน เจาะเห็นได้ว่า การแบ่งวรรคั้นก็คือ การแบ่งไปตามฐานกรณ์นั้นเอง ยกเว้น เศษวรรค ที่มีหลายฐานกรณ์ปะปนกัน ดังนี้

วรรคกະ	ก ข ช ค ศ ຍ ງ	ฐานเดาอ่อน
วรรคຈະ	ຈ څ څ ډ ڼ	ฐานเดาแข็ง
วรรคງະ	ງ ງ ງ څ ڻ	ฐานพื้น
วรรคຕະ	ຕ ٿ ٿ ڻ	ฐานพื้น
วรรคປະ	ٻ ٻ ٻ ٻ ٻ ڳ ڳ	ฐานริมฝีปาก
เศษวรรค	ڍ ڦ	ฐานเดาแข็ง
	ڦ	ฐานพื้น
	ڻ	ฐานริมฝีปาก
	ڪ ڙ	ฐานเดาแข็ง
	ٺ	ฐานคือ
	ڦ	ฐานพื้น
	ڦ	ฐานคือ

เป็นที่น่าสังเกตว่า คำต้นการเรียงพยัญชนะนั้น เล่าจากฐานที่อยู่ลิ้กลงไปในปากมากที่สุด ของภาษาหน้านานถึงริมฝีปาก โดยมีคำต้นดังนี้คือ

ฐานเพดานอ่อน ฐานเพดานแข็ง ฐานพื้น และ ฐานริมฝีปาก
หากเราทราบลำดับของฐานเหล่านี้กัยในปากของเรา เรายังสามารถไถ่ตัวอักษรจาก ก
ถึง ช ได้โดยไม่ยาก และยังสามารถบอกเหตุผลให้ด้วยว่าเหตุใดลำดับซึ่งเป็นเช่นนั้น

หากจะแบ่งพยัญชนะตามหลัก รูปลักษณะของเสียง จะแบ่งได้ ดังนี้คือ

๑. พยัญชนะระเบิด^๕ เป็นเสียงที่ถูกขัดขวางโดยสิ้นเชิง เพราะลมหายใจที่พุ่งออกมากจาก
หลอดลมจะถูกกักอยู่ตรงที่เกิดก่อน จากนั้นลมจึงจะดันออกตามเกิดระเบิดเป็นเสียงรุนแรงของ
ของลมมีได้ ๒ ทางคือ ทางปาก หรือ ทางจมูก เมื่อนำเรื่องฐานกรรณมาประกอบด้วยจะได้ภาพดังนี้
(ในภาพจะแบ่งเสียงด้วยพยัญชนะเดียวกับรูปด้านล่าง)

พยัญชนะระเบิด

ฐานกรณ	ลมออกทางปาก	ลมออกทางจมูก
--------	-------------	--------------

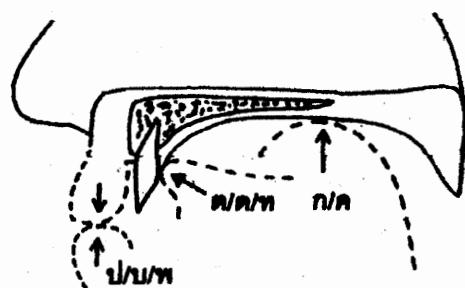
เพดานอ่อน	ก ก	ฯ
-----------	-----	---

เพดานแข็ง	ฯ	
-----------	---	--

โคนพื้น	ต ต ท	น
---------	-------	---

ริมฝีปาก	บ ป พ	ນ
----------	-------	---

ภาพที่ ๘ แสดงเสียงที่เกิดจากฐานกรณ เพดานอ่อน โคนพื้น และ ริมฝีปาก

ภาพที่ ๘

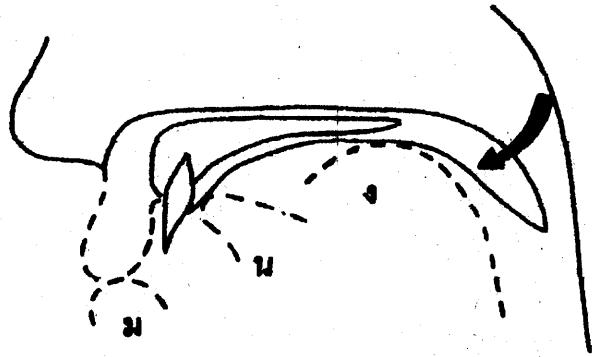
^๕ อวัยวะที่ใช้ออกเสียงบีดสนิก ทางลมจึงถูกบีดกันโดยสิ้นเชิง ณ จุดใดจุดหนึ่งในหลอดเสียง ทำให้มีแรงขัดของ
ลมเกิดขึ้น ณ จุดนั้น เมื่อการบีดกันลมคลายออก ลมที่ขัดอยู่จะพุ่งออกมานั้นที่ เกิดเป็นเสียงชนิดที่เรียกว่า เสียง
ระเบิด เช่นเสียง [p] [t] [k] หรือคล้ายเสียง ป ต ก (พินทิพย์ ทวยเจริญ, ๒๕๖๔: ๑๖)

๒. พยัญชนะนาสิก^๖ คือพยัญชนะระเบิดที่เสียงออกทางจมูก ดังกล่าวถึงข้างต้น

แล้วคือ

ง น ม

ภาพที่ ๙ แสดงฐานกรรณของเสียงนาสิก

ภาพที่ ๙

๓. พยัญชนะเสียงแทรก^๗ เป็นเสียงที่ถูกหัดขวางบ้างส่วน เพราะลมหายใจแม้ว่าจะถูกหัก แต่ยังมีทางเสียดแทรกออกอ่อนมาได้ เป็นเสียงที่ออกติดต่อกันได้นานกว่าเสียงระเบิด มี ๒ เสียง เมื่อ นำเรื่องฐานกรรณมาประกอบด้วยจะเป็นดังนี้

^๖ อวัยวะในการออกเสียงปิดชนกัน จุดใดๆ ก็หนึ่งในปาก แผ่นเพดานอ่อนลงต่ำลง ทำให้ลมเปลี่ยนทางไปออกทางจมูกทันทีที่กล้ามการปิดกัน ทำให้เกิดเสียงเช่น [ນ] [ງ] [ນງ] หรือคล้ายเสียง ມ ນ ງ (พินทิพย์ ไทยเจริญ, ๒๕๖๒: ๑๖)

^๗ เมื่อลมผ่านช่องอวัยวะที่เปิดชิดกันมาก จะทำให้เกิดเป็นเสียงเสียงเสียดซีดเช่น เสียงเสียง [ร] [ต] หรือคล้ายเสียง ຝ ພ ແລະ ຕ ດ ຜ ວ ในภาษาไทย (พินทิพย์ ไทยเจริญ, ๒๕๖๒: ๑๖)

ພ້ອງຫະເສີຍຄແກກ

ງານກວດ

ຕມຂອກທາງປາກ

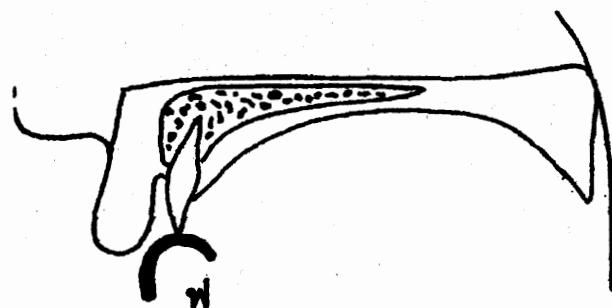
ເພດານແຮັງ

ສ

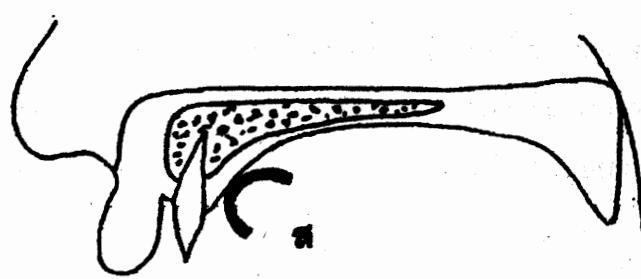
ວິນຟີປາກ

ຟ

ກາພີ່ ១០ ແສດງງານກຣນໍຊອງເສີຍ ພ ແລະ ກາພີ່ ១១ ແສດງງານກຣນໍຊອງເສີຍ ສ

ກາພີ່ ១០

ກາພີ່ ១១

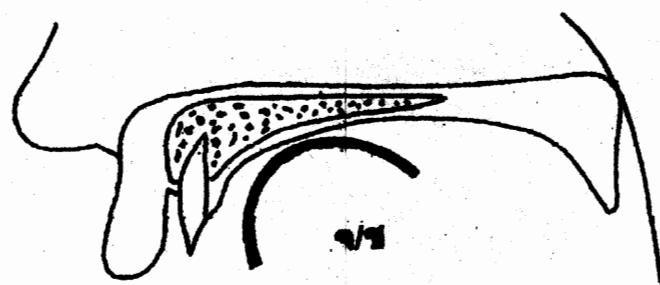
๔. พยัญชนะกึ่งเสียงแทรก^๖ เป็นพยัญชนะที่มีลักษณะเป็นพยัญชนะระเบิดด้วย คือจะมีเสียงหุบก่อนที่เสียงจะเสียดแทรก มิ ๑ เสียง เมื่อนำเรื่องฐานกรรณมาประกอบจะเป็นดังนี้

พยัญชนะกึ่งเสียดแทรก

ฐานกรรณ อนุออกหางปาก

เพดานแข็ง ๆ

ภาพที่ ๑๒ แสดงฐานกรรณของเสียง ฯ แล้ว ช ความแตกต่างระหว่างเสียง ฯ กับ เสียง ฯ อุปที่ กฎลักษณะของเสียง กล่าวคือ เสียง ฯ เป็นเสียงระเบิด ส่วนเสียง ฯ เป็นเสียงกึ่งเสียดแทรก

ภาพที่ ๑๒

๕. พยัญชนะกึ่งสรุ ได้กล่าวถึงเรื่องนี้โดยละเอียดมาแล้วในเรื่องเสียงสรุกล่าวคือ ถ้ากระตกลปลายลิ้นจุดเพดานแข็งก็เป็น ฯ ถ้าไม่จด ก็เป็น ສະ อี ถ้ากระตกลโน้นจุดเพดานอ่อนก็เป็น ວ ถ้าไม่จดก็เป็น ສະ อุ

^๖ อวัยวะในการออกเสียงปิดสนิทแล้วเปิดออกไว้ 乍 ทำให้เสียงที่เกิดขึ้นมีลักษณะเสียดแทรกผสม (พินพิพย์ ทวย เจริญ, ๒๕๖๔: ๑๒)

ພຍ়ັງຂະກົງສະ

ສ୍ଥାନଗଣ୍ଡ ଲମ୍ବକଟଙ୍ଗପାକ

ପେଦାନ୍ୟେଂ ଯ

ରିମ୍ଫିପାକ ର

୧. ພຍັງຂະໜາດ ອີ່ພຍັງຂະໜາດທີ່ຕາມາຮັກລ້າກັບພຍັງຂະໜາດເສີຍຈືນໄດ້ມີ ແ ເສີຍັດນີ້

ພຍັງຂະໜາດ

ସ୍ଥାନଗଣ୍ଡ ଲମ୍ବକଟଙ୍ଗପାକ

ପେଦାନ୍ୟେଂ ର

ଫିନ ଲ

୨. ພຍັງຂະໜາດເສີຍໜັກ ເປັນພຍັງຂະໜາດທີ່ເວລາອອກເສີຍຈະມີລົມນາຍໃຈຖຸງອອກມາຈາກຫຼອດ
ລົມໂດຍແຮງ ມີ ເສີຍ ດັ່ງນີ້

ພຍັງຂະໜາດເສີຍໜັກ

ସ୍ଥାନଗଣ୍ଡ ଲମ୍ବକଟଙ୍ଗପାକ

କହ ନ

ໃນເຮືອງເກີຍກັບເສີຍໜັກນີ້ ຍັງມີພຍັງຂະໜາດອີກຄາຍເສີຍທີ່ມີລົມນາຍໃຈຜສນຕາມອອກມາ
ຫຼືອເຮີຍກວ່າມີເສີຍ ນ ຜສນອອກມາດ້ວຍ ພຍັງຂະໜາດເລຳນີ້ດີ່ອ

କ ଚ ଗ ଫ

ກ ຊ ୧ ເສີຍນີ້ຕ່າງຈາກ ກ ຈ ຕ ປ ຕົ້ອ ກ ଚ ଫ ມີເສີຍ ນ ຫຼືອມີຄົມຜສນອອກມາ ເກົ່າງດີ່ອວ່າ ກ ଚ ଗ ଫ
ເປັນພຍັງຂະໜາດເສີຍໜັກ ສ່ວນ ກ ຈ ຕ ປ ໄມມີເສີຍ ນ ຫຼືອຄົມຜສນອອກມາຈຶ່ງເປັນພຍັງຂະໜາດເສີຍເບາ
ເຮືອນີ້ເຮົາສາມາຮັກທີ່ສູງນີ້ໄດ້ຢ່າຍ ຈ ດ້ວຍການເຫາລັງມືອັງທີ່ປັກເວລາອອກເສີຍ ກ ଚ ଗ ଫ ຈະ
ຮູ້ສຶກວ່າມີລົມອອກມາດ້ວຍ ແຕ່ເວລາອອກເສີຍ ກ ຈ ຕ ປ ຈະໄມ້ມີລົມຕາມອອກມາ ດ້າເຈະແຍກເສີຍໃ້
ເຫັນຮູ່ປ່າງດັນດ ຈະແຍກໄດ້ດັ່ງນີ້

କ ຕົ້ອ ກ + ນ

କ ຕົ້ອ ຈ + ນ

ଗ ຕົ້ອ ຕ + ນ

ଫ ຕົ້ອ ປ + ນ

เรามีหลักฐานในด้านการใช้ภาษาคือ บางครั้งเวลาเราพูด ตามหมายใจอาจๆ หายไปบ้าง
หรือเติมเข้ามาบ้าง เช่น

กี่มากน้อย	กล้ายเป็น	รึมากน้อย
ก	กล้ายเป็น	ก + ห
ชุมแหง	กล้ายเป็น	ทุมแหง
ก + ห		ก
หนาธ	กล้ายเป็น	ตะหนาน
ต + ห		ต

ดังได้กล่าวแล้วว่าในตอนเดินพย่างคันน้ออาจจะมีพยัญชนะประกอบอยู่เพียงเสียงเดียว หรือ ๒ เสียงก็ได้ ถ้ามีประกอบอยู่ ๒ เสียงเรียกว่า พยัญชนะตู่ พยัญชนะในลักษณะนี้มีอยู่มากนัยในภาษาไทย บางคำก็สืบได้แม้ว่าอيمมาจากภาษาอื่น แต่บางคำก็สืบได้ไม่แน่ชัด

พยัญชนะตู่มาร่วมกัน ๒ เสียง มีอยู่ ๓ ลักษณะคือ

๑. เคียงกันมา ในลักษณะเรียงพยางค์ คือแต่ละตัวก็ออกเดิมเสียง ไม่สมพันธ์เกี่ยวซ้อง กัน เช่น

อาทิตย์ ออกเสียงว่า อัต - ต - ดิ

นิตยา ออกเสียงว่า นิด - ต - ยา

๒. นำกันมา ในลักษณะที่เรียกว่า อักษรนำ คือ พยัญชนะตัวหน้ามีอำนาจเหนือ พยัญชนะตัวหลัง พยัญชนะตัวหน้านั้นออกเสียงเพียงครึ่งเสียง แต่พยัญชนะตัวหลังต้องเปลี่ยนเสียงตาม เช่น

สมรา ออกเสียงว่า สหมอน ไม่ใช่ สมอน

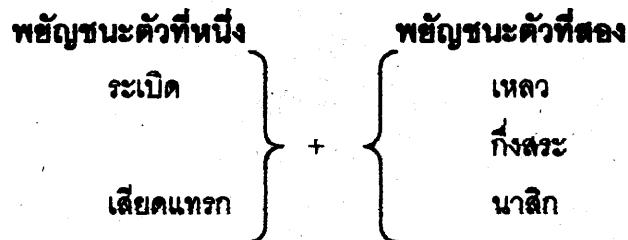
รัศมี ออกเสียงว่า รัต - สนม ไม่ใช่ รัค - สม

๓. ควบกันมา ในลักษณะที่เรียกว่า อักษรควบ ในที่นี่เราจะกล่าวถึงแต่อักษรควบแท้ คือพวงที่ออกเสียงกล้าพร้อมกันไป คือ ร่วมเสียงสระและวรรณยุกต์เดียวกัน เช่น

ครบ กลาก ความ

การที่พยัญชนะนิดใจจะนำหน้าพยัญชนะนิดให้ได้นี้ มีกฎเกณฑ์ง่าย ๆ คือ

พยัญชนะตัวแรกจะต้องเป็น พยัญชนะระเบิด หรือ พยัญชนะเสียงดแทรก
 พยัญชนะที่ตามมาอาจจะเป็นพยัญชนะปะเกาท์ได้ปะเกาหนึ่งใน ๓ ปะเกานี้คือ^๑
 พยัญชนะเหลว ได้แก่ ช ล
 พยัญชนะกึ่งสรํะ ได้แก่ ข ร
 พยัญชนะนาสิก ได้แก่ ง ນ ນ
 เรายากจะเขียนเป็นผังได้ดังนี้

ลำดับ “ความแข็ง” และ “ความอ่อน” ของพยัญชนะปะเกาท์ต่าง ๆ มีดังนี้คือ

แข็งที่สุด	แข็ง	อ่อน	อ่อนที่สุด
ระเบิด	เสียงดแทรก	นาสิก	เหลว/กึ่งสรํะ

อย่างไรก็ตามพยัญชนะเสียงแข็งที่ตามมาด้วยพยัญชนะเสียงอ่อนนี้มีทั้งปะเกาที่กล้ากันสนิท และกล้ากันไม่สนิท (ออกเสียงแยกกัน) ซึ่งมีลักษณะดังนี้คือ

เสียงกล้ากันสนิท
 มีปะเกาเดียวคือ เมื่อพยัญชนะระเบิดนำ ตามด้วยพยัญชนะเหลวนหรือกึ่งสรํะ ตัวอย่าง
 เช่น กู กระ ควร
เสียงกล้ากันไม่สนิท
 มี ๓ ปะเกา คือ

๑. เมื่อพยัญชนะจะเปิดนำ ตามด้วย พยัญชนะเหล่านี้เริ่มต้นก็จะสะท้อนเสียง
ฯลฯ

ข้อควรสังเกตคือ เมื่อพยัญชนะจะเปิดนำ และตามด้วยพยัญชนะเหล่านี้เริ่มต้นเสียง
ชาจะกล้ากันสนิทหรือไม่สนิทก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความนิยมในการใช้ภาษา ผู้ใช้ภาษาจำเป็นต้อง^๑
ศึกษาและฝึกฝนเพื่อให้ทราบว่าคำใดออกเสียงอย่างไร หากออกเสียงคำใดไม่ได้ ก็ควรอธิบายได้
ว่าเหตุใดจึงออกเสียงไม่ได้ เช่น คำว่า draft เราสามารถใช้ทับศัพท์เรียนว่า ตราฟท์^๒ ควรอ่านให้
เสียงกล้ากันสนิทตามแบบภาษาเดิม แต่คนไทยบางคนก็ไม่สามารถจะออกเสียงเช่นนี้ได้ จึง
ถูกใจเป็นแบบเสียงกล้ากันไม่สนิท

ปัญหาเรื่องเสียงกล้าที่ควรจะกล้ากันสนิทแต่คนไทยออกเสียงได้ยากนี้ ทำให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังนี้

ก. เสียง ร หายไป

ลักษณะนี้เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผู้ใช้ภาษาที่ขาดความร่วมมัคระหว่าง หรือ มีได้ฝึก
ผนมักจะออกเสียงดังตัวอย่างต่อไปนี้ ในเครื่องหมายวงเล็บคือเสียงที่เปลี่ยนไป

กระเบื่อง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ครั้งคราว อังกฤษ กลิ่น อกีปาย

(กะเบียง) (ปันบุง) (เมียนแปง) (ดังคาว) (อังกิด) (กิน) (อกีปาย)

ข. เสียง ร ล ลับกัน

ลักษณะนี้คือการใช้ ร แทน ล หรือใช้ ล แทน ร ตัวตัวอย่างต่อไปนี้ ในเครื่องหมายวงเล็บ
คือเสียงที่เปลี่ยนไป

พางตา พลิว บิดพลิว

(พางตา) (พลิว) (บิดพลิว)

การใช้เสียง ร ล ลับที่กันนี้จะเกิดความสับสนในกรณีที่คำมีความหมายทั้งคู่ เช่น

กรอก (เทในช่องแคน ฯ)

กลอก (กลิ่น ทำให้กลิ่ง)

ชริบ (เล้มด้วยกรรไกร)

ชลิบ (หุ้มริมด้วยผ้า)

เกร็จ (ส่วนย่อย เบ็ดเต็ม)

เกล็จ (ส่วนที่เป็นแผ่น ๆ ซ้อนเลื่อมกัน)

^๑ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้เรียกว่า “ตราฟ”

ค. เสียง ร ล เพิ่มเข้าไปในที่ไม่ควรเม

ลักษณะนี้คือการทำให้ของง่ายกถายเป็นของยาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้ ในเครื่องหมายวง

เล็บคือเสียงที่เปลี่ยนไป

ครรภ์ คือ คำย เกื้อบ กะวน

(ครรัณ) (ครรช) (คลาย) (เกลือบ)(กรำ)

อย่างไรก็ตามคำประณานั้นบางคำก็เป็นที่ยอมรับใช้กันในภาษาแล้ว เช่น

กระทำ จากคำเดิมว่า กทำ

กระดำเนะกระด่าง จากคำเดิมว่า กะดำเนะกระด่าง

๓. พยัญชนะหน้า ร ล เปเปลี่ยนเป็นเสียงอื่น

ลักษณะนี้เกิดกับผู้ใช้ภาษาบางราย ดังตัวอย่างต่อไปนี้ ในเครื่องหมายวงเล็บคือ เสียงที่เปลี่ยนไป

ครอง เศรียม

(กรอง) (เกรรียม)

๔. พยัญชนะหน้า ร ล เปเปลี่ยนเสียงเป็นชื่อ และ ร ล หายไปตัวย

ลักษณะนี้คือความเปลี่ยนแปลงแบบผสม คือเป็นหั้งแบบ ก. และ แบบ ง. ปั้นกันตั้งตัวอย่างต่อไปนี้ ในเครื่องหมายวงเล็บคือเสียงที่เปลี่ยนเป็น

กระยิก กระเนื้อกกระแหม่ กระท้อน กระเทือน ตะเว็ต ตะแบง

(อะยิก) (เอเม็ดแหม่) (สะท้อน) (สะเทือน) (เจว็ต) (สะแบง)

หาย ความ กວาด

(ชาຍ) (ฟາມ) (ฝາດ)

ความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้อาจจะใช้หลักการเปลี่ยนแปลงเสียงมาอธิบายได้ เช่น การที่ ก เปเปลี่ยนเป็น ข นั้นก็เพราะเพิ่มลงหมายใจเข้าร่างหลัง ก ให้ถูกถายเป็นเสียงหนัก การที่ គ เปเปลี่ยนเป็น พ และ กว เปเปลี่ยนเป็น ฝ นั้น ก็เพราะออกเสียงสองฐานต่อกันไม่ตัดต่อ จึงเลือกออกเสียงฐานเดียวคือ ฐานเดิมฝีปากแล้วเปลี่ยนจากเสียงกงสระมาเป็นเสียงเสียดแทรก นอกนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงตามความนิยม

ช. เสียงเกยกล้ำกันสนิทบางครั้งแยกออก

ลักษณะนี้เป็นร่องของความนิยมโดยแท้ ตัวอย่าง เช่น อินทร์ พยานศหลัง ทรร ชอกเสียงกล้ำกันสนิท แต่ถ้าเปลี่ยนจากเสียง อา มาเป็น เสียงอะ จะอ่านแยกเป็นอินทร์ หรือถ้ามีคำอื่นตามมาก็อ่านแยก เช่น อินทร์พิษ ช่าน่า อินทร์พิศ

ช. เสียงที่ควรแยกกันกลับความกันสนิท

ลักษณะนี้ก็เป็นร่องของความนิยมอีกเช่นกัน ตัวอย่าง เช่น

คำ	ควรข่านเป็น	กตัญชานเป็น
ชรน	ชะหรน	ชุรน
ปรัก	ปะนรัก	บูรัก
แม่แปรก	แม่ປะແຮກ	แม่ບູກ
พຸສ ¹⁰	ພະສີ	ຫຸສີ
ຜົດ	ຜະໜົດ	ຜຸດ
ຄຽກ	ຄະຊຸດະ	ຄຽດ

ซึ่งที่ควรระวังก็คือ หากเกิดการเปลี่ยนแปลงแบบ ก. ดี ๒ ๓ หายไป ด้วย พຸສີ จะกลายเป็น พິມືຕ ຈະกลายเป็น ພິຕ ແລະ ຄຽດ ຈະกลายเป็น ຄຽດ ໄປຫັນทີ

๒. เมื่อพยัญชนะเสียดแทรกนำ ตามด้วย พยัญชนะเหล่านี้อีกงั้นจะ ส่วนมากจะเป็นคำที่ ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ¹¹ เช่น

แฟรงค์	ຂ້ານເປັນ	ພະ - ແຮງ
ฟลอร์เวน্স	ຂ້ານເປັນ	ພະລອ-ເວນ
ສະ	ຂ້ານເປັນ	ສະ - ນະ (ໃນคำ ສະພຍັງຍຸ້ນະ)
ໄສວ	ຂ້ານເປັນ	ສະ - ໄ້ວ

¹⁰ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้ว่า พຸສີ ที่หมายถึง "การบวงส้วม" ค่านว่า พະສີ ส่วน พຸສີ ที่หมายถึง "เสียงกระ" ค่านว่า ຫຸສີ

¹¹ ในปัจจุบันคนไทยบางส่วนสามารถออกเสียงควบกล้ำในเมืองฯ จากคำยืมภาษาต่างประเทศได้แล้ว เช่น ดร (ไดรฟ์) บาร (ပර์ಸ) บล (บลีอก) ฟร (ฟรี) ฟล (ฟลูก)

๓. เมื่อพยัญชนะจะเปิดหรือเสียดแทรกน้ำ ตามด้วย ย ง น ม ส่วนมากจะเป็นคำที่มีจากภาษาต่างประเทศอีกเช่นกัน เช่น

ทยาน หัน ทนาย ทโนน สาย สง่า สนาน สมาน

๔. เมื่อม หรือ น นำ ตามด้วย ช ล ว ส่วนมากเป็นคำจากภาษาต่างประเทศ เช่น
นโยบาย นรา นลินี นวกรรุม

๕. เมื่อม นำ น หรือ น นำ ม ส่วนมากเป็นคำจากภาษาต่างประเทศ เช่น มโน นมัสการ
จากตัวอย่างที่ยกมาข้างบนนี้จะเห็นได้ว่า เสียงที่เราพยายามเพิ่มเข้าเพื่อให้ออกเสียงคำที่ยืมมา
จากภาษาอื่นได้นี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดคำกลั่นกลางคืนในภาษาไทย ส่วนเสียงควบกลั่นนั้น
ถึงแม้ว่าจะมีอยู่น้อยแต่ก็เป็นเสียงที่คนไทยออกได้ถ้ามีการฝึกฝน และใช้ภาษาอย่างระมัดระวัง
เพื่อให้สื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ในเรื่องลักษณะภาษาไทยจะช่วยให้สามารถเห็น
ถูกต้อง ข้อบกพร่อง และทางแก้ไขในการใช้ภาษาให้ได้ดีขึ้นไป

ฤ กับ ภ คืออะไร

ในภาษาสันสกฤตถือว่า ฤ เป็นสระ แต่ในภาษาไทยเราถือว่า ฤ คือ พยัญชนะ ร กับ สระ
อ (เช่น ฤทธิ์) หรือ พยัญชนะ ร กับ สะอิ (เช่น พฤกษ์) หรือ พยัญชนะ ร กับ สะเออ (เช่น
ฤกษ์) แล้วแต่ความนิยมในการอ่าน เมื่อเราใช้ ฤ จึงไม่ต้องใช้สะกำกับอีก เพราะมีสะอยู่ในตัว
แล้ว ส่วน ภ นั้นคือ พยัญชนะ ล กับ สะอิ ในภาษาปัจจุบันเก็บไม่มีที่ใช้แล้ว

พยัญชนะท้ายคำ

พยางค์ในภาษาไทยมี ๒ ชนิดคือ

๑. พยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะตันกับสระ (อาจจะมีหรือไม่มีรูปวรรณยุกต์ได้) เช่น
มา หมา หมา

๒. พยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะตัน สระ และพยัญชนะท้ายคำ (อาจจะมีรูป
วรรณยุกต์ได้) เช่น มาก (ม + อา + ก) นาน (ม + อา + น และรูปวรรณยุกต์ ')

พยัญชนะท้ายคำนี้ เราเรียกว่า พยัญชนะตัวสะกด ในแห่งของเสียงจะมีเพียงเสียงเดียว
เท่านั้น แต่เวลาเรียนอาจจะมีพยัญชนะตัวท้าย ๒-๓ ตัวก็ได้

ผู้ศึกษาไม่ควรจะสับสนคำว่า พยัญชนะตัวสะกด กับ ประโยชน์คำว่า “คำนีสะกดอย่างไร”
โดยที่ว่า ไปเมื่อมีผู้ถามว่า

“เรื่องน้องเพราะรามสะกดอย่างไร”

ผู้ตอบจะตอบว่า

“สะกดว่า ล ิง ไม่นันอากาศ ก ไก่ ช ฤทธิ์ ม น้า ณ เน ฯ ก ารัณฑ์”
คำว่า “ลักษณ์” นี้ เป็นคำยืมจากภาษาอื่น แม้จะคงรูปพยัญชนะไว้ดังเดิม แต่เวลาออกเสียง เรายังกำหนดให้เสียงได้เพียงเสียงเดียวเป็น ตัวสะกด ในที่นี้ พยัญชนะตัวสะกด คือ ก เพราะเราออกเสียง “ลักษณ์” ว่า “ลัก” เท่านั้น ไม่ได้ออกว่า “ลัก – สະ – มະ – นะ”

พยัญชนะตัวสะกดนี้มีความหมายตรงตัวคือ สะกด หรือ กดเสียงไว้ ไม่ให้ระเบิดเสียงออกมานั่นเอง

ได้กล่าวมาในตอนต้นแล้วว่า พยัญชนะของไทยมีฐานที่เกิดต่าง ๆ กัน แต่พยัญชนะที่มีที่เกิดต้นเดียวกันก็อาจออกเสียงต่างกันไปได้ ถ้าความรูปลักษณะของเสียง พยัญชนะต้นของไทยมี ๒๑ เสียงก็จริง แต่เมื่อมาเป็นพยัญชนะตัวสะกด ไม่มีการปลดล็อกหมายใจออกมาก อีก กันอยู่ ณ จุดใด ก็หยุดอยู่ตรงนั้น เสียงจึงลดลงมาเหลือเพียง ๘ เสียง นี่คือมาตรฐานตัวสะกด ๘ แบบของเรานั่นเอง

เสียงตัวสะกด

ฐานกรณ์	ทางลมออก	พยัญชนะตัวแทน	มาตรฐาน
เหดานซ่อน	ปาก	ก	แม่ก
เหดานอ่อน	ญูก	ง	แม่กง
โคนพัน	ปาก	ດ	แม่กต
โคนพัน	ญูก	ນ	แม่กน
รัมฝีปาก	ปาก	ບ	แม่กบ
รัมฝีปาก	ญูก	ນ	แม่กນ
เหดานแข็ง	ปาก	ຍ	แม่เกย
เหดานอ่อน	ปาก	ວ	แม่เกยว

คำเป็น กับ คำตาย

คำที่สะกดด้วย แม่กอก แม่กอด แม่กวน ถือว่าเป็น คำตาย เพราะเสียงเด็ดขาดของมันได้ เสีย อุบัติอยู่ในปาก

คำที่สะกดด้วย แม่กง แม่กน แม่กน แม่เกย แม่เกอ ถือว่าเป็น คำเป็น เพราะขับปล่อยลม ออกมาน้ำบ้าง

วิธีพิสูจน์คือ ให้ลองออกเสียง กก เทียนกับเสียง กง เวลาออกเสียง กก เสียงจะสั้น หยุด ลงเพียงนั้น แต่เสียง กง นั้น สามารถออกเสียงไปได้เรื่อย ๆ จนกว่าจะหมดคลุมหรือหมดแรงไปเอง

พยัญชนะอื่นนอกจากพยัญชนะตัวแทน

พยัญชนะตัวสะกดตัวอื่น ๆ แม้หน้าตาจะไม่ตรงกับชื่อมาตรา ก็สามารถที่จะเป็นตัวสะกด มาตรฐานนั้น ๆ ได้ เพราะมีรูปที่เกิดขึ้นเดียวกัน และไม่มีการปล่อยลมออกมากอ้อ ก เป็น คำว่า สำนัก กับ สนุน พยางค์ท้ายของห้องนอนคำนี้ถือว่าสะกดด้วย “แม่กอก” เมื่อันกัน เพาะหัง ก และ ช ลน ฤกษ์กอกอยู่ที่เพดานอ่อนแనะมีองกัน พอดมฤกษ์กักแล้วก็อุบัติอยู่ตรงนั้น เสียงจึงออกมามีองกัน เรายังไม่ได้ออกเสียงว่า “สำ-นัก-เกอก” หรือ “ศุ-นัก-เชอะ” เมื่อมภาษาอื่น เช่นภาษาอังกฤษ ที่ต้องมี การออกเสียงพยัญชนะตัวสะกดเล็กน้อยด้วย ตั้งในคำว่า knock ที่ต้องออกเสียง k ช้าๆ กด้วยตัว แต่คนไทยอาจจะออกเสียงคำนี้ว่า “นีอก” โดยไม่ออกเสียงหนังสือ ก อีก

ส่วนคำที่เรายังไม่จากภาษาอื่นนั้น บางทีมองดูเหมือนกับมีตัวสะกดมากกว่า ๑ ตัว แต่ ความจริงเวลาออกเสียงเที่ยว ตัวที่ได้กล่าวมาแล้วร้างดัน ตัวที่ไม่ออกเสียง เรายังใช้เครื่องหมายทัณฑ์มาตัดกำกับไว้ เรียกว่าตัวการ์รันต์ เช่น รัตต์ ช้านว่า รัต อย่างไรก็ตาม กูนี้มิได้ก้าวถ่าย เข้าไปถึงพวงคำสมาสสนธิ ซึ่งเราจะไม่กล่าวถึงในที่นี้ เพราะเป็นเรื่องที่นอกเหนือไปจากเรื่องตัว สะกดในระดับต้น

สรุปเสียงดัวสะกด

ฐานกรณ์	ลักษณะการออกเสียง มาตรา	ประเพก
เดคนอ่อน	กักลม	แม่เกก
เดคนแข็ง	กักลม	แม่เกต
โคนพื้น	กักลม	แม่เกต
รัมฝีปาก	กักลม	แม่เกบ
เดคนอ่อน	ไม่กักลม	แม่เกง
เดคนแข็ง	ไม่กักลม	แม่เกน
โคนพื้น	ไม่กักลม	แม่เกน
รัมฝีปาก	ไม่กักลม	แม่เกน
เดคนแข็ง	กีงระหว	แม่เกย
รัมฝีปาก	กีงระหว	แม่เกยว

สรุปเสียงตัวสะกด

ฐานกรณ์	วรรณ	พยัญชนะ	มาตรฐาน	ประเภท
เดดานอ่อน	วรรณคกษ	ก ข ช ค ฅ ຍ	แม่กง	คำตาย
เดดานอ่อน	วรรณคกษ		แม่กง	คำเป็น
เดดานแข็ง	วรรณคຈະ	ຈ څ ڇ ڙ ڻ	แม่กต	คำตาย
เดดานแข็ง	วรรณคຈະ		แม่กน	คำเป็น
โคนพัน	วรรณคງະ	ງ ڱ ڻ ڻ ڻ	แม่กต	คำตาย
โคนพัน	วรรณคງະ		แม่กน	คำเป็น
โคนพัน	วรรณคຕະ	ຕ ٿ ڌ ٿ	แม่กต	คำตาย
โคนพัน	วรรณคຕະ		แม่กน	คำเป็น
รัมฝีปาก	วรรณປະ	ٻ ٻ ڦ ڦ ڦ	แม่กบ	คำตาย
รัมฝีปาก	วรรณປະ		แม่กນ	คำเป็น
เดดานแข็ง	เศษวรรณ	ڍ	แม่เกย	คำเป็น
เดดานแข็ง	เศษวรรณ	ڌ	แม่กน	คำเป็น
โคนพัน	เศษวรรณ	ڌ	แม่กน	คำเป็น
รัมฝีปาก	เศษวรรณ	ڍ	แม่เกوا	คำเป็น
เดดานแข็ง	เศษวรรณ	ڪ ڏ ڻ	แม่กต	คำตาย
គ	เศษวรรณ	ٺ	ไม่เป็นตัวสะกด	
โคนพัน	เศษวรรณ	ٺ	แม่กน	คำเป็น
គ	เศษวรรณ	ٺ ڍ	ไม่เป็นตัวสะกด	

เสียงตัวสะกดที่ควรจำ

๑. ญ เป็นแม่กน ไม่ใช่แม่เกย เช่น ຍ
๒. ڦ ڻ ڻ เป็นแม่กน
๓. ٺ ڍ ไม่เป็นตัวสะกด

พยัญชนะท้ายท่าน้ำที่สองอย่าง

คำมากพยางค์ไม่ว่าจะเป็นคำยิ่ม คำที่ไม่รู้ที่มา คำข้อน หรือคำประสม หากถือว่าเป็น
หน่วยเดียวกันแล้ว ตัวสะกดอาจจะทำหน้าที่สองอย่างคือ เป็นตัวสะกดที่ไม่ระบุเดียงของ
พยางค์ด้าน และเป็นพยัญชนะด้านของพยางค์ต่อไป

ลักษณะการออกเสียงตัวสะกดคำมากพยางค์มีดังนี้คือ¹²

๑. คำยิ่มจากภาษาอื่น โดยมากเป็นคำภาษาบาลีสันสกฤต การออกเสียงต่อเนื่องจะ
กระทำเมื่อ

ก. พยัญชนะท้ายของพยางค์แรกเป็นพยัญชนะเสียงแข็ง และพยัญชนะด้านของ
พยางค์ต่อไปเป็นพยัญชนะเสียงอ่อน เช่น อาทมา นิตยา

ข. พยัญชนะท้ายของพยางค์แรกเป็น ศ ษ ສ เช่น อัศจรรย์ ราชภูมิ นัมสกการ

ค. พยัญชนะท้ายของพยางค์แรกเป็นเสียงอ่อน ย ร ล ว หรือ ນ และพยัญชนะ
ด้านรองพยางค์ต่อไปเป็นเสียงอ่อนด้วย เช่น กัลยา ภรรยา

ง. พยัญชนะท้ายของพยางค์แรกเป็นเสียงอ่อน ย ร ล ว หรือ ນ และพยัญชนะ
ด้านรองพยางค์ต่อไปเป็นเสียงแข็ง เช่น วัลภา ศุลกากร ธรรมศาสตร์

๒. คำที่ไม่รู้ที่มา เมื่อแยกพยางค์แล้วไม่รู้ความหมาย ส่วนมากจะออกเสียงต่อเนื่องกัน
เช่น ตึกแตน ตึกตา ชั้นสูตร สปเหรอ สพยก อัมพาต อดวน หัศดิ ร้อควรสังเกตคือ มีจุบันคำ
เหล่านี้บางคำผู้อ่านอาจจะไม่นิยมออกเสียงต่อเนื่อง เช่น แทนที่จะออกเสียงคำว่า “ตึกตา” เป็น
“ตึก – กะ – ตา” จะออกเป็น “ตึก – ตา” เสียงตัวสะกด ล စ บ บางคำก็ออกเสียงเหมือน l s b ใน
ภาษาอังกฤษ

๓. คำข้อนหรือคำประสม ใช้หลักคำスマสรองภาษาบ้านาสันสกฤตคือออกเสียงต่อเนื่อง
กัน เพื่อให้ทราบว่าเป็นคำเดียวกัน เช่น เทพบุตร (เทบ – พะ – บุตร) หั้นน้ำรวมไปลึกล้ำร้างใหม่ด้วย
เช่น ลักษณ์ลักษ์ (ลักษ – ณ – ลักษ – ณ) ทุนทรัพย์ (ทุน – นะ – รับ) สรรพสิ่ง (สัน –
พะ – สิ่ง) กรมท่า (กรม – มະ – ท่า)

¹² ฐานวิจัยเรื่อง “การออกเสียงคำไทยในสากลต้อง” ของ ศ.ดร.อุดม ใจดีกุลและคณะ

รักษาระสังเกต การออกเสียงบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับความนิยมด้วย จึงเกิดการออกเสียงต่างๆ กันไปดังนี้

๑. แต่เดิมไม่เคยออกเสียงต่อเนื่อง ปัจจุบันนิยมออกเสียงต่อเนื่อง เช่น

คำ	เสียงเดิม	เสียงปัจจุบัน
ราชบูรี ¹³	ราด - บุ - รี	ราด - อะ - บุ - รี
เพชรบูรี ¹⁴	เพ็ด - บุ - รี	เพ็ด - อะ - บุ - รี

๒. คำที่เรียงเคียงกันไม่จำเป็นต้องออกเสียงต่อเนื่องกัน แต่ออกเสียงไม่ถัดจึงออกเสียงให้ต่อเนื่องกันไป เช่น

สักเตี่ยว (สัก - กะ - เตี่ยว)

ตกใจ (ตก - กะ - ใจ)

หลอกล้ม (หลอก - กะ - ล้ม)

นัยน์ (นัย - ยะ - น์)

คำประ Franken บางคำเสียงที่แทรกเพื่อให้ต่อเนื่องมาปรากฏเป็นตัวเรียนด้วย เช่น ครากะเบือ ก้ามະถัน สำมะนา เสียงที่นำมาก่อนบางครั้งก็มิใช่พยัญชนะตัวเดิมแต่เป็นเสียงพยัญชนะที่มีที่เกิดเดียวกัน เช่น ชั้นกะตาย นาดทะยักษ ยอมพบำาล ในปัจจุบันมีความนิยมใหม่เกิดขึ้นคือ แทรกพยัญชนะใดก็ได เช่น วัยรุ่น เป็น วัยสะรุ่น

เสียงวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์คือเสียงสูงต่ำ ตั้งได้กางส่วนๆ แล้วว่าเสียงสูงต่ำเป็นลักษณะของน้ำเสียงภาษาคำโดย ภาษาใดที่เป็นภาษาคำโดยก็มักจะมีเสียงสูงต่ำทั้งสิ้น ไม่ใช่เฉพาะภาษาไทยภาษาเดียว ภาษาจีน ภาษาเวียดนามก็ล้วนแต่มีเสียงสูงต่ำอย่างชนิดที่ทำให้ความหมายผิดไป เช่นเดียว กับภาษาไทยทั้งสิ้น

¹³ ปัจจุบัน พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๖๔ ระบุการอ่านไว้ทั้งสองอย่าง

¹⁴ ปัจจุบัน พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๖๔ ระบุการอ่านไว้ทั้งสองอย่าง

ເສີ່ງວຽກທີ່ຂອງໄທຍ ດ້ວຍພາກພາກຄາກຄາກ ອົງການການເປັນເກົດໆ ຈະມື່ອງ &
ເສີ່ງ ຄູ່ ສາມັນ ເອກ ໂກ ຕຣີ ຈັກວາ

ຂອ້າໃສ້ເກຫວ່າ ເຮັດສ່າວົ່ງ ເສີ່ງ ໄນໄຟ ຖຸປະ

ພົມງົມຂະໜະຂອງໄທຍມີເສີ່ງສູງຕໍ່ເຫັນກັນ ດິຈິແມ່ກ່າເກະບະອອກເສີ່ງເຫັນ ແລະ ຂໍເສີ່ງ
ກລາກ ກັນ ເສີ່ງສູງ ແຕ່ເກົກກຳນັດໄວ່ວ່າ ພົມງົມຂະໜະໄທຍມີ ๑ ປະເທດຄູ່ ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງກລາກ
ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງສູງ ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງຕໍ່ ນ້ຳອີ້ເຄຍເຮັດກັນວ່າອັກຊາສາມໝູ່ (ອັກຊາກລາງ ອັກຊາສູງ
ອັກຊາຕໍ່)

ສໍາຮັບພົມງົມຂະໜະເສີ່ງກລາກນັ້ນໄມ້ມີປົງຫາ ເພວະອອກເສີ່ງເປັນເສີ່ງກລາກນ້ຳເສີ່ງ
ສາມັນນັ້ນແອງ ມື່ອງ ລ ເສີ່ງ ຄູ່

ກ ຈ ດ ຕ ບ ປ ອ

ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງສູງກີ່ໄນ້ນ່າຈະມີປົງຫາ ເພວະອອກເສີ່ງເປັນເສີ່ງສູງ ນ້ຳເສີ່ງຈັກວາ ມື່ອງ ລ
ເສີ່ງ ຄູ່

ຂ ອ ດ ຜ ຊ ນ

ແຕ່ເມື່ອມາດຶງພົມງົມຂະໜະເສີ່ງຕໍ່ອາຍຈະເຮັມມີປົງຫາ ເພວະມີໄດ້ອອກເສີ່ງຕໍ່ ຄົງອອກເສີ່ງ
ກລາກແນວໜີ່ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງກລາກໄນ້ມີຕີ ບົງນາມນີ້ວ່າ ທຳໄນ້ຈີ່ໄນ້ຈັດໄວ້ເປັນພວກເຕີຍກັນກົບພົມງົມຂະໜະ
ເສີ່ງກລາກ ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງຕໍ່ມີ ๑๔ ເສີ່ງ ຄູ່

ຄ ທ ພ ພ ຂ ຢ ກ ນ ມ ຢ ວ ລ ວ

ເຫຼຸດທີ່ໄມ້ຈັດໄວ້ພົມງົມຂະໜະທັງ ๑๔ ເສີ່ງນີ້ເປັນພົມງົມຂະໜະເສີ່ງກລາກກີ່ເພວະເຮັດເງິນ
ວຽກທີ່

ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງກລາກເຫັນນັ້ນທີ່ຜົນໄດ້ຄຽບທັງ ๕ ເສີ່ງ ແຕ່ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງຕໍ່ຜົນໄດ້ຄຽບ (ໃນ
ແງ່ຂອງການເຮັນ) ຂອ້າໃສ້ເບີໂທເຫັນດີດັ່ງນີ້ ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງກລາກຜົນໄດ້ຄຽບ ๕ ເສີ່ງດັ່ງນີ້

ກ ກ ກ ກ ກ ກ ກ

ແຕ່ພົມງົມຂະໜະເສີ່ງຕໍ່ ຜົນໄດ້ເຫັນ ๓ ເສີ່ງ ຄູ່

ຄ ດ ດ ດ

ດ້າຕ້ອງການຈະຜົນພົມງົມຂະໜະເສີ່ງຕໍ່ໄວ້ຄຽບທັງ ๕ ເສີ່ງ ຈະຕ້ອງນໍາພົມງົມຂະໜະເສີ່ງສູງທີ່ມີສໍາຜະນະການ
ອອກເສີ່ງອ່າງເດີຍກັນມາຊ່ວຍ ຄູ່

ภาษาคำศัพท์

ช้า

พยัญชนะเสียงต่ำบางเสียงก็ผันได้ครบทั้ง ๕ เสียง แต่เวลาเรียนต้องมีอักษรนำมาช่วย เช่น

ง ห ง ง ห ง

ห ง ห ง

จะนั้น พยัญชนะเสียงต่ำจึงแบ่งออกเป็น ๒ พากคือ

๑. พยัญชนะเสียงต่ำคู่ คือพากที่มีพยัญชนะเสียงสูง ที่มีลักษณะการออกเสียงอย่างเดียว กันมาช่วย เวลาผันเสียงวรรณยุกต์

๒. พยัญชนะเสียงต่ำเดียว คือพากที่ไม่มีพยัญชนะเสียงสูงที่มีลักษณะการออกเสียงอย่างเดียว กันมาช่วย

ดังจะสรุปได้ดังนี้คือ

เสียงกลาง   เสียงสูง   เสียงต่ำคู่   เสียงต่ำเดียว

ก	ງ	ກ	ງ
ຈ	ຈ	ຈ	ຈ
ດ	ດ	ດ	ດ
ຕ	ຕ	ຕ	ຕ
ນ	ນ	ນ	ນ
ມ	ມ	ມ	ມ
ຢ	ຢ	ຢ	ຢ
ຊ	ຊ	ຊ	ຊ
ອ	ອ	ອ	ອ

๙   ๙
๘   ๘
๗   ๗
๖   ๖
๕   ๕
๔   ๔
๓   ๓
๒   ๒

จะเห็นได้ว่า ถึงแม้จะให้ตัวอักษรดึง ๒๙ ไป แต่มีเพียง ๒๑ เสียงเท่านั้น เพราะพยัญชนะเสียงสูง กับ พยัญชนะเสียงต่ำคู่ มีลักษณะการออกเสียงเช่นเดียวกัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

เรื่องการผันเสียงวรรณยุกต์นี้ หากเราไม่คำนึงถึงเรื่องการเรียน เรากำลังผันได้ทุกเสียง แต่หากจะต้องเรียน จะต้องรีบอธิบายกับปัจจัย ๓ ประการคือ

๑. ประเภทของพยัญชนะด้าน เป็น พยัญชนะเสียงกลาง ตា หรือสูง
 ๒. ประเภทของสระในกรณีที่ไม่มีตัวสะกด เป็นสระสัน หรือ สรวยา
 ๓. ประเภทของตัวสะกด เป็นคำเป็นหรือคำตาย
 พยัญชนะเสียงต้าเดียวออกเสียงได้เท่ากับพยัญชนะเสียงกลางทุกประการแต่เวลาเรียน
 ต้องมีพยัญชนะเสียงกลางหรือเสียงสูงช่วยนำ

ภาพต่อไปนี้คือตัวอย่างคำ

พยัญชนะเสียงกลาง

	มีตัวสะกด คำเป็น	มีตัวสะกด คำตาย	ไม่มีตัวสะกด สระสัน	ไม่มีตัวสะกด สรวยา
สามัญ	กาน	-	-	ກາ
เอก	ກ່ານ	ກາກ	ກະ	ກ່າ
ໄທ	ກຳນ	ກຳກ	ກະ	ກຳ
ศรี	ກິນ	ກິກ	ກີະ	ກິ
ຈັດວາ	ກຳນ	-	-	ກຳ

พยัญชนะเสียงสูง

	มีตัวสะกด คำเป็น	มีตัวสะกด คำตาย	ไม่มีตัวสะกด สระสัน	ไม่มีตัวสะกด สรวยา
สามัญ	-	-	-	-
เอก	ຫ່ານ	ຫາກ	ຫະ	ຫ່າ
ໄທ	ຫັນ	ຫຼາກ	ຫະ	ຫັ
ศรี	-	-	-	-
ຈັດວາ	ຫານ	-	-	ຫາ

ພຍັນະເສີຍຕໍ່າກົ່າ

	ມີຕົວສະກັດ ຄໍາເປັນ	ມີຕົວສະກັດ ຄໍາຕາຍ	ໄມ້ມີຕົວສະກັດ ສະຫັ້ນ	ໄມ້ມີຕົວສະກັດ ສະຍາກ
ສາມັ່ງ	ຄານ	-	-	ຄາ
ເອກ	-	-	-	-
ໃຫ	ຄ່ານ	ຄາກ	ຄະ	ຄ່າ
ຕີ່	ຄ່ານ	ຄ້າກ	ຄະ	ຄ່າ
ຈົດວາ	-	-	-	-

ພຍັນະເສີຍຕໍ່າເຕືອນ

	ມີຕົວສະກັດ ຄໍາເປັນ	ມີຕົວສະກັດ ຄໍາຕາຍ	ໄມ້ມີຕົວສະກັດ ສະຫັ້ນ	ໄມ້ມີຕົວສະກັດ ສະຍາກ
ສາມັ່ງ	ງານ	-	-	ງາ
ເອກ	ໜ່ານ	ໜ້າກ	ໜະ	ໜ່າ
ໃຫ	ໜ່ານ	ໜ້າກ	ໜະ	ໜ່າ
ຕີ່	ໜ້ານ	ໜ້າກ	ໜະ	ໜ້າ
ຈົດວາ	ໜ່ານ	-	-	ໜ່າ

ໃນຫອນນີ້ເຮົາຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ຖູປະວຣະນຍຸກົດ ກັບເສີຍວຣະນຍຸກົດອາຊະໄນ້ຕຽງກັນກີ່ໄດ້ ເຮົາມີບູປະວຣະນຍຸກົດ «ບູປະກົດ

ແຕ່ຈາກຕົວອໝາງທີ່ຍົກມານີ້ ຄໍາບາງຄໍາແມ່ຈະໄມ້ມີບູປະວຣະນຍຸກົດເອກກຳກັບ ກົດອົກເສີຍເອກໄດ້ ເຊັ່ນ

ລະ ດັບ ດາວ

คำบางคำมีรูปวรรณยุกต์กำกับก็จริง แต่ก็มิได้ออกเสียงตามรูปนั้น เพราะปัจจัยอื่นดังได้กล่าว
แล้ว ขอให้ดูตารางเบรียบเทียบอีกครั้ง

เสียงกลาง	เสียงสูง	เสียงต่ำๆ	เสียงต่ำเดียว
ป่า - สามัญ	ผ่า - จัตวา	พ่า - สามัญ	นา - สามัญ
ป่า - เอก	ผ่า - เอก	พ่า - โภ	นา - โภ
ป่า - โภ	ผ่า - โภ	พ่า - ตรี	นา - ตรี
ป่า - ตรี			
ป่า - จัตวา			

ข้อควรสังเกตคือ พยัญชนะเสียงต่ำเมื่อใช้รูปวรรณยุกต์ให้ไม่ไพกกำกับก็เป็นเสียงตรี
แล้ว คำว่า โน๊ต น้อต ในะ จิงไม่ต้องเขียนเป็น²
โน๊ต น้อต ในะ

การลงเสียงเน้น

การลงเสียงเน้นนี้ถึงแม้ว่าจะมิได้กำหนดอยู่ในลักษณะภาษาไทย หรือภาษาคำโดยอนุญาต
แต่ก็มีความสำคัญ เพราะถ้าเราไม่ลงเสียงเน้นให้ถูกที่ อาจจะฟังไม่เป็นภาษาไทยก็ได้ เช่น ถ้าใคร³
ออกเสียงว่า มะ นาว เรายังต้องสงสัยเอาไว้ก่อนว่า อาจจะไม่ใช่คนไทยพูด เพราะเราไม่เคยออก
เสียงคำว่า “มะนาว” ว่า “มะ นาว” เลย มิแต่ “มน้ำ” คือไม่เน้นที่ มะ

เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีข้อที่กำหนดได้เป็น ๒ ประการ คือ

๑. เสียงเน้นในคำ

๒. เสียงเน้นในประโยค

เรื่องเสียงเน้นในคำ ควรสังเกตคำที่มีหลักพยางค์ เว้ม กะ เว้นที่พยางค์ท้าย เช่น
มะเขือ มะนาว น้ำตก

เรื่องเสียงเน้นในประโยค เน้นได้ตามความต้องการ เช่น ในประโยคว่า “ฉันเอง”

ถ้าเห็นว่า คำว่า “ฉัน” สำคัญ ก็พูดว่า “ฉันเอง”

เรื่องเสียงเน้นนี้มีความสัมพันธ์กับเรื่องขึ้น ๆ อีก ๓ เรื่อง คือ

๑. เรื่องเสียงสันຍາວ

๒. เรื่องเสียงสูงต่ำ

๓. เรื่องความหมาย

ในเรื่องเสียงสันຍາວนั้น คำที่ไม่นเน้นมักจะสั้นลง เช่น

"ເນື້ອນໍາຕກ" กับ "ໍາຕກ"

คำว่า "ໍາ" ใน "ເນື້ອນໍາຕກ" ออกเสียงຍາວ ๒ มาตรา

คำว่า "ໍາ" ใน "ໍາຕກ" ออกเสียงຍາວเพียง ๑ มาตรา

ในเรื่องของเสียงสูงต่ำนั้น ก็คือ ทำให้เสียงสูงต่ำเปลี่ยนไป เช่น คำว่า "ມະ" ซึ่งเป็นเสียงตรี นั้น เมื่อไม่นเน้น ขยายในคำว่า "ມາວ" ก็จะกลายเป็นเสียงสามัญหรือในประโยคว่า "ຂັນໄມ່ໄປ" ถ้า นเน้นที่ "ຂັນ" ก็ยังมีเสียงจัตวาอยู่ แต่ถ้าไม่นเน้นกล้ายเป็น "ຂັ້ນໄມ່ໄປ" ก็กล้ายเป็นเสียงตรี

ในเรื่องของความหมาย คำที่เปลี่ยนเสียงสันຍາวและสูงต่ำเพื่อเน้นนี้ บางที่เราకິໄດ້ໃຫ້ เรียกเครื่องญาติຈົງ ๆ ถ้าเรழูดว่า "ດີນີ້ພ້ອ" โดยเน้นที่ "ພ້ອ" ก็แสดงว่าหมายถึงພ້ອຈົງ ๆ ถ้าเรழูด ว่า "ດີນີ້ເທົ່ານີ້" ไม่นเน้นที่ "ພ້ອ" ก็แสดงว่าไม่ใช่ພ້ອຈົງ ๆ คำประเทกนี้มีอยู่มากนາຍในภาษาพูดใน ชีวิตประจำวัน เช่น ຍາຍ (ออกเสียงเป็น ຢັຍ) ແມ່ (ออกเสียงเป็น ແມ່ະ) เป็นต้น

ความหมายของคำ

ได้กล่าวถึงเรื่องระบบเสียงของไทยไปแล้ว ทั้งระบบเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ หากจะรู้จักแต่เรื่องเสียงเพียงเท่านั้น แล้วไม่รู้ความหมาย ก็คงจะยังใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ไม่ได้ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องความหมายด้วย

เรื่องของความหมายเป็นเรื่องของความคิด และความคิดอันเนื่องกับความหมายก็มีมาก หลายประการ คงจะกล่าวได้ไม่หมด แต่เรื่องที่น่าสนใจมีอยู่ ๑ เรื่อง คือ

๑. ความหมายแฝง
๒. คำอุปมา
๓. ความหมายสัมพันธ์กับเสียง

ความหมายแฝง

ความหมายแฝง คือความหมายซ่อนอยู่ที่แฝงอยู่ในความหมายใหญ่ แนะนำโดยเด่นชัดบางอย่างไว้ในความหมายนั้น ๆ ที่เรียกว่าความหมายแฝงก็คือ เป็นความหมายเจ้า ๆ ซ่อนเร้นอยู่ในความหมายของคำ ถ้าไม่พิจารณาให้ดีก็อาจจะไม่เห็น ถึงเห็นแล้ว จะแยกออกมานเป็นความหมายรองอีกความหมายหนึ่งก็ไม่ได้ ความหมายแฝงมักปรากฏในคำกริยาและคำขยาย

คำกริยาและคำขยายที่มีความหมายแฝงจะบอกอะไรได้หลายอย่าง ดังนี้

ก. บอกทิศทาง

ชี้บน เข่น ชี้น ซู พอง
ลงล่าง เข่น ลง ตก ติ่ง
เข้าใน เข่น เข้า ชັດ อັດ
ออกนอก เข่น ออก չ້ອນ បັວນ
ဓອຍหลัง เข่น ဓອຍ ชັນ ດີ່ງ
ກ້າວหน้า เข่น ກ້າວ ຖຸນ ດຸນ
ເຫຼາໄກສ້າ ເຊັນ ກ່າຍ ເນືດ ປະເມີດ
ແຍກໄປຄົນຕະຫາງ ເຊັນ ປະຫຼຸກ ຮະເບີດ ເລີດ

๔. บอกรการเคลื่อนไหว

เคลื่อนไหวตลอดเวลา เช่น ไหว หยอกหยอด ดูกดิก
เคลื่อนจากที่ เช่น ขยับ เทยิน กระเด็บ
เคลื่อนไปเคลื่อนมา เช่น ส่องแสง¹⁵ ว่องไว้ก กลอก
เคลื่อนไปบ้างมาสับสน เช่น ชักไหว้ พลุกพล่าน สับสน
เคลื่อนไหวไปที่ละมาก ๆ เช่น กู พู กตุ้มรุน

๕. บอกรการเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กับเวลา

บอกรการที่การกระทำโดยฉบับไว้และฉบับหลัง เช่น ผอุบ ผอุด ผอุนผ้อน

บอกรการที่กระทำอย่างร้าว ๆ เช่น ตะบิดตะบอนอย เอี้ยวน ให้เช็

๖. บอกรการหรือลักษณะของคนบางจำพวก

ลักษณะของผู้หญิง เช่น อ่อนเย็น แฟ้มห้อย อ่อนหวาน

ลักษณะของผู้ชาย เช่น บีกบีน ล้ำลื้น ทรุด

ลักษณะของเด็ก เช่น จ้าม่า เจ้านีอ รื้อข้อน

ลักษณะของคนแก่ เช่น งอกเงิน หล่ออม ง่องแจ้ง

ลักษณะของคนที่แข็งแรงและยันรื้นแข็ง เช่น คล่องแคล่ว ว่องไว

กระปรี้กระเพร่า

๗. บอกรักษณะของสิ่งที่รวมอยู่เป็นจำนวนมาก ๆ เช่น ยุบยั่น ยัดเยียด พรากพร้อม

๘. บอกรคณสมบัติบางอย่างของกริยา

คำกริยาที่ใช้กับของเหลว เช่น รำ วัก วิด

คำกริยาที่ใช้กับเสียง เช่น แผด ตะเบึง เป่ง

คำกริยาที่เป็นไปในทาง เช่น โซย ชุบชิบ ย่อง

คำกริยาที่เป็นไปปุรุนแรง เช่น กระแทก กระทึบ

คำกริยาที่เป็นไปในทางดี เช่น กระเตื้อง ทุเลา

คำกริยาที่เป็นไปในทางเดลลง เช่น ทุട ยุบยอบ ย่องย่อง

¹⁵ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๖๑ เรียนว่า “ลอกแสง” กับ “ว่องไว้ก”

เรื่องของความหมายแห่งนี้ เรายาจะกล่าวได้ว่า เป็นความหมายที่มีมาแต่ก่อนเดิม คือ ติดมากับคำนั้น ๆ อย่างสนลังได้ยาก ในฐานะที่เป็นผู้ใช้ภาษาเดียวกัน เรากำเนิดที่จะเข้าใจร่วมกันได้

คำอุปมา

คำอุปมาคือคำใช้เบรียน เราก็จะให้มีอ่านคำที่ต้องการใช้พរณานบอกถกชณะหรือบางที่มีคำที่พอยจะบอกถกชณะได้ แต่ยังอยากรู้ได้เงินถกชณะด้วยตัวเองเช่นก็ จึงหาคำมาเบรียน คำที่ใช้เบรียนนั้น ส่วนมากเป็นคำนามที่ใช้อยู่ใกล้ตัวทุก ๆ วัน ถ้าเป็นคำที่ห่างตัว ความหมายของ อุปมานั้นย่อมเข้าใจได้ยาก แต่บางที่เราหาคำได้คำหนึ่งที่มีใช้อยู่มาเบรียนให้เห็นไม่ได้ต้องสร้าง คำรื้นใหม่ ส่วนมากเป็นคำประสมที่ใช้คำเดิมที่มีอยู่เป็นคำตั้ง มีความหมายเป็นอุปมา คำที่เรา นำมาใช้ในความอุปมา ต้องถือว่ามีความหมายใหม่เกิดรื้นอีกความหมายหนึ่ง

คำอุปมาสามารถแยกออกได้เป็น ๒ พฤกศิล

๑. คำอุปมาที่ได้มาจากคำที่มีใช้อยู่แล้ว

ส่วนมากเป็นชื่อสตอร์ เป็น ลิง หมายความว่า ชน อยู่ไม่ถูก เมื่อแปล คำอื่น ๆ มีเช่น ครวย เสือ หมู เราจะไม่นำเอาคำที่ห่างตัวมาอุปมาเป็นอันขาด เป็น ถ้าเราจะด่าใครว่า หลัง ก็คงจะมี คนไทยรู้จักน้อยมาก

๒. คำอุปมาที่สร้างขึ้นใหม่

ส่วนมากเป็นคำประสม ที่เป็นสตอร์กับประสมคำที่บอกถกชณะเข้าไว้ด้วย เช่น หมายห่วง ก้าง หมายความว่า ห่วงของห้งที่ของนั้นไม่มีประโยชน์แก่ตน เราก็ดัน ฯ เพียงแค่นี้ก็ให้ความ หมายที่ต้องการได้ทั้งหมด

ความหมายสัมพันธ์กับเสียง

เรื่องของความหมายสัมพันธ์กับเสียงนี้ แยกกล่าวได้เป็น ๒ เรื่องคือ การคัดเลือกเสียงให้ ใบภาษา กับ การแยกเสียงแยกความหมาย

การคัดเลือกเสียงให้ใบภาษา รื้นอยู่ที่ว่าเสียงกับความหมายย่อมต้องไปด้วยกัน คำที่ จะใช้ใบภาษาต้องมีความหมายเป็นที่เข้าใจกันในหมู่ผู้ใช้ภาษา และเสียงก็ต้องอยู่ในระบบเสียง

ของภาษาอันนั้น ๆ ด้วย ส่วนที่ว่าเสียงใดจะใช้มากน้อยกว่ากัน หรือเจ้าของภาษาพิจารณาเห็นว่า เสียงไหนไปทางกว่าเสียงไหนนั้นเป็นเรื่องของความนิยม บังคับไม่ได้

เราจะสังเกตเห็นว่า เสียงบางเสียงมีที่ใช้น้อยในภาษา เช่น

เสียง สระ อี ที่สะกดด้วย น

ในภาษาไทยมีใช้อู๊เพียง ๔ คำเท่านั้น คือ ฉัน ตื้น ปื้น ศีล แต่บางเสียงก็มิใช้มากนักยังไงก็ตาม

การแยกเสียงแยกความหมาย คำบางคำมีความหมายหลักอย่าง (คำห้องรูป) เพื่อมิให้สับสนจึงมีการเปลี่ยนเสียงเสียบ้าง โดยให้เสียงหนึ่งมีความหมายอย่างหนึ่ง เช่น

หัสสุ กับ วัสดุ

นอกจากนี้ยังอาจจะต่างกันได้ที่ เสียงสระ เสียงวรณ์ หรือเสียงพยัญชนะทั้งพยัญชนะด้านและ พยัญชนะด้านสะกด ดังนี้

๑. เสียงสระลั้นยาวต่างกัน

ตัวอย่าง เช่น ปะจัน กับ ปะงาน ทั้งสองคำเป็นอาการข้าปากชั้นลงร้า ๆ เมื่อจวนจะตาย แต่ปะจัน เป็นลักษณะของคนที่ใกล้จะตาย ปากทุบเข้าหูบออก ส่วน ปะงาน มีลักษณะคล้ายกัน แต่คำ ปากกว้างกว่า และข้าปากชั้นลงร้ากว่า มากเป็นอาการของปลาที่จวนตาย

๒. เสียงสระต่างกันในระหว่างสระที่มีที่เกิดเดียวกัน

ตัวอย่าง เช่น เป่งบาน กับ แบ่งบาน เป่งบาน หมายความว่า บานขยายกลีบแยกออก ส่วน แบ่งบาน หมายความว่า บานขยายกลีบแยกออก

๓. เสียงซุงตัวต่างกัน

ตัวอย่าง เช่น เดียว กับ เดียว ต่างกันแปลว่า หนึ่ง แต่ เดียว หมายถึง หนึ่งเท่านั้น ส่วน เดียวหมายถึงไม่มีครู่ ไม่ได้นำครู่ของตนมาด้วย

๔. พยัญชนะด้านบางเสียงต่างกัน

ตัวอย่าง เช่น นาด กับ ปاد นาด หมายความว่า ทำให้เป็นผลด้วยของมีคุณ แต่ ปاد ชาลิก กว่า

๕. พยัญชนะด้านสะกดต่างกัน

ตัวอย่าง เช่น พล็อก กับ พลัง ต่างหมายความว่า ในลักษณะเดียวกันนั้น แต่ พล็อก ใช้กับของเหลว
ที่ร้อนกว่าน้ำ เช่น เหล็ก หรือ โภค

เรื่องของความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นการพิจารณาศักยภาพของภาษาเพื่อ
ประเมินในการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะสุ่มภาษาสามารถมองเห็นได้ด้วยตาชั้นนำ
ความเปลี่ยนแปลง และความแตกต่าง ตลอดจนความนิยม มีผลกระทบในเรื่องความหมายเพียง
ใด